

**T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı**

**YETİŞKİN BİREYLERDE NARSİSTİK KİŞİLİK
ÖZELLİKLERİ İLE BEDEN ALGISI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tuğçe KAYA

**Danışman
Prof. Dr. Ayten ERDOĞAN**

İstanbul – 2022

TEZ TANITIM FORMU

Yazar Adı Soyadı : Tuğçe KAYA

Tezin Dili : Türkçe

Tezin Adı : Yetişkin Bireylerde Narsistik Kişilik Özellikleri İle Beden Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Enstitü : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Anabilim Dalı : Psikoloji

Tezin Türü : Yüksek Lisans

Tezin Tarihi : 22.06.2022

Sayfa Sayısı : 89

Tez : Prof. Dr. Ayten ERDOĞAN

Danışmanları

Dizin Terimleri : Beden Algısı, Narsisizm, Narsistik Kişilik Özellikleri

Türkçe Özet : Kohut (1966) narsist bir kişiliği tanımlamak için empati eksikliği, mizah eksikliği, fiziksel özelliklere takıntı ve diğerlerinden daha üstün olduğuna inanma gibi özellikleri kullanmaktadır. Alan yazından hareketle narsistik kişilik özellikleri ile beden algısı arasındaki ilişkinin geniş bir popülasyonda yeterli incelenmediği düşünülmüştür. Araştırmanın amacı, yetişkin bireylerde narsistik kişilik özellikleri ile beden algısı arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Dağıtım Listesi : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

İmzası
Tuğçe KAYA

**T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı

**YETİŞKİN BİREYLERDE NARSİSTİK KİŞİLİK
ÖZELLİKLERİ İLE BEDEN ALGISI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tuğçe KAYA

Danışman
Prof. Dr. Ayten ERDOĞAN

İstanbul – 2022

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Tuğçe KAYA

23/06/2022

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Tuğçe KAYA'nın Yetişkin Bireylerde Narsistik Kişilik Özellikleri ile Beden Algısının İncelenmesi adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Psikoloji Anabilim dalı, Klinik Psikoloji Bilim dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan *Prof. Dr. Ayten ERDOĞAN*
(Danışman)

Üye *Dr. Öğr. Üyesi Fatih BAL*

Üye *Dr. Öğr. Üyesi Alişan Burak YAŞAR*

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

... / ... / 20..

İmzası

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ

Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu araştırmada yetişkin bireylerde narsistik kişilik özellikleri ile beden algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın alışma grubunu seçkisiz olmayan uygun örnekleme yöntemiyle belirlenen 398 kişi oluşturmuştur. Katılımcılara kişisel bilgi formu, Beden Algısı leği (BAÖ), Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre BA ile NKE Toplam ve alt boyutları Otorite, Sömürücülük, Kendine Yeterlilik, stnlk arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Cinsiyete göre erkeklerin NKE Toplam, Otorite, Sömürücülük, Kendine Yeterlilik ve üstünlük puan ortalamaları kadınlardan yüksek bulunmuştur. Bekarların BA Toplam puan ortalamaları evlilerden yüksek bulunmuştur. Evlilerin Sömürücülük ve Kendine Yeterlilik puan ortalamaları bekarlardan yüksek bulunmuştur. Kronik rahatsızlığı olanların BA Toplam puan ortalamaları olmayanlardan yüksek bulunmuştur. Kronik rahatsızlığı olanların üstünlük puan ortalamaları olmayanlardan yüksek bulunmuştur. 26-35 yaş aralığında olanların Otorite puan ortalamaları 36-45 ve 46 ve üzeri olanlardan; 18-25 yaş aralığında olanların ise 46 ve üzeri yaş aralığında olanlardan yüksek bulunmuştur. 26-35 yaş aralığında olanların Sömürücülük puan ortalamaları 18-25 yaş aralığında olanlardan yüksek bulunmuştur. 18-25 yaş aralığında olanların Hak İddia Etme puan ortalamaları 36-45 ve 46 ve üzeri olanlardan yüksek bulunmuştur. 46 ve üzeri yaş aralığında olanların üstünlük puan ortalamaları 18-25 yaş aralığında olanlardan yüksek bulunmuştur. Lise ğrenim düzeyine sahip kişilerin üstünlük puan ortalamaları lisans ve lisansüstü olanlardan yüksek bulunmuştur. Regresyon analizi sonucuna göre Sömürücülük alt boyutunun Beden Algısı leği'nin (BA) anlamlı yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Elde edilen bulgular ilgili literatr temelinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Algısı, Narsisizm, Narsistik Kişilik zellikleri

SUMMARY

The aim of this study is to investigate the relationship between narcissistic personality trait and body image in adult individuals. The study group of this search consisted of 398 people determined by the non-random sampling method. Personal information form, Body Perception Scale, Narcissistic Personality Inventory were applied to the participants. According to the findings, a negative and statistically significant relationship was found between Body Perception Scale with Narcissistic Personality Inventory total and Body Perception Scale with Narcissistic Personality Inventory sub-dimensions, Authority, exploitativeness, Self-Sufficiency and Superiority. According to gender, men's Narcissistic Personality Inventory Total, Authority, exploitativeness, Self-efficacy and Superiority score averages were higher than women's. The mean Body Perception Scale total score of single was higher than that of married people. Exploitativeness and Self-Efficacy mean scores of the married were higher than those of the singles. Body Perception Scale total score averages of those with chronic disease were found to be higher than those without. Superiority score averages of those with chronic illness were found to be higher than those without. The mean of Authority scores of those aged 26-35 were found to be higher than those of 36-45 and 46 and above. The mean of Authority scores of those in the 18-25 age range were found to be higher than those in the 46 and over age range. Exploitativeness score averages of those aged 26-35 were higher than those aged 18-25. The mean scores of entitlement of those aged 18-25 were found to be higher than those of 36-45 and 46 and above. The average of superiority scores of those aged 46 and over were found to be higher than those aged 18-25. Superiority point averages of people with high school education were found to be higher than those with undergraduate and graduate degrees. According to the results of the regression analysis, it was found that the exploitativeness sub-dimension was a significant predictor of the Body Perception Scale. The findings were discussed on the basis of the relevant literature.

Keywords: Body Perception, Narcissism, Narcissistic Personality Traits

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	vi
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ÖNSÖZ.....	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞMANIN ANA HATLARI

1.1.ARAŞTIRMANINPROBLEMİ.....	3
1.2.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	4
1.3.ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI	4
1.4.ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	4

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1.NARSİSİZM TANIMI.....	5
2.2.NARSİSİZMİN TARİHSEL GELİŞİMİ	5
2.3.NARSİSİZM TÜRLERİ	12
2.3.1.NORMAL NARSİSİZM	12
2.3.2.PATOLOJİK NARSİSİZM.....	13
2.3.3.BÜYÜKLENMECİ (GRANDİYÖZ) NARSİSİZM.....	15
2.3.4.KIRILGAN NARSİSİZM	15
2.4.NARSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ.....	16
2.5.NARSİSTİK KİŞİLİK BOZUKLUĞU TANI KRİTERLERİ	17
2.6.BEDEN ALGISI	18
2.7.BEDEN ALGISININ BİLEŞENLERİ.....	22
2.7.1.GERÇEK BEDEN	22
2.7.2.BEDEN İDEALİ	22
2.7.3.BEDEN SUNUMU	23
2.8.BEDEN ALGISINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER	24

2.8.1.CİNSİYET	24
2.8.2.YAŞ.....	25
2.8.3.SOSYAL ÇEVRE VE TOPLUM	26
2.9.BEDEN ALGISI VE NARSİSİZM İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1.ARAŞTIRMA MODELİ.....	31
3.2.ÇALIŞMA GRUBU.....	31
3.3.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	32
3.3.1.KİŞİSEL BİLGİ FORMU	32
3.3.2.NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ (NKE).....	32
3.3.3.BEDEN ALGISI ÖLÇEĞİ (BAÖ).....	32
3.4.VERİLERİN ANALİZİ	33

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1.BETİMSSEL İSTATİSTİKLER	35
4.2.KATILIMCILARIN SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ.....	35
4.3.BEDEN ALGISI ÖLÇEĞİ (BAÖ) İLE NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ (NKE) ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİYE DAİR BULGULAR.....	37
4.4.BEDEN ALGISI ÖLÇEĞİ (BAÖ) İLE NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ (NKE) ALT BOYUTLARI PUAN ORTALAMALARININ CİNSİYETE GÖRE FARKLILAŞMASINA İLİŞKİN BULGULAR.....	38
4.5.BEDEN ALGISI ÖLÇEĞİ (BAÖ) İLE NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ (NKE) ALT BOYUTLARI PUAN ORTALAMALARININ MEDENİ DURUMA GÖRE FARKLILAŞMASINA İLİŞKİN BULGULAR.....	39
4.6.BEDEN ALGISI ÖLÇEĞİ (BAÖ) İLE NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ (NKE) ALT BOYUTLARI PUAN ORTALAMALARININ AİLE İLE YAŞAMA DURUMUNA GÖRE FARKLILAŞMASINA İLİŞKİN BULGULAR	41
4.7.BEDEN ALGISI ÖLÇEĞİ (BAÖ) İLE NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ (NKE) ALT BOYUTLARI PUAN ORTALAMALARININ KRONİK RAHATSIZLIK DURUMUNA GÖRE FARKLILAŞMASINA İLİŞKİN BULGULAR.....	41

4.8.BEDEN ALGISI ÖLÇEĞİ (BAÖ) İLE NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ (NKE) ALT BOYUTLARI PUAN ORTALAMALARININ YAŞ DEĞİŞKENİNEGÖRE FARKLILAŞMASINA İLİŞKİN BULGULAR	42
4.9.BEDEN ALGISI ÖLÇEĞİ (BAÖ) İLE NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ (NKE) ALT BOYUTLARI PUAN ORTALAMALARININ KARDEŞ SAYISINA GÖRE FARKLILAŞMASINA İLİŞKİN BULGULAR.....	44
4.10.BEDEN ALGISI ÖLÇEĞİ (BAÖ) İLE NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ (NKE) ALT BOYUTLARI PUAN ORTALAMALARININ EĞİTİM DURUMUNA GÖRE FARKLILAŞMASINA İLİŞKİN BULGULAR.....	46
4.11.BEDEN ALGISI ÖLÇEĞİ (BAÖ) YORDAYICILARI OLARAK NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ (NKE) VE ALT BOYUTLARINA İLİŞKİN BULGULAR	47

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER	55
KAYNAKÇA	57
EKLER.....	70

KISALTMALAR

ANOVA	:	Analysis of Variance
BAÖ	:	Beden Algısı Ölçeği
NKE	:	Narsistik Kişilik Envanteri
SPSS	:	Statistical PackageForSocialSciences

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Beden Algısı Ölçeği ve Narsistik Kişilik Envanteri'ne ilişkin betimsel istatistik değerleri.....	35
Tablo 2. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri.....	36
Tablo 3. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE)alt boyutları puan ortalamaları arasındaki ilişkiye dair Pearson Korelasyon Analizi sonuçları	37
Tablo 4. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE)alt boyutları puan ortalamalarının cinsiyete göre farklılaşmasına ilişkin t-testi sonuçları	38
Tablo 5. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE)alt boyutları puan ortalamalarının medeni duruma göre farklılaşmasına ilişkin t-testi sonuçları.....	40
Tablo 6. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE)alt boyutları puan ortalamalarının aile ile yaşama durumuna göre farklılaşmasına ilişkin t-testi sonuçları	41
Tablo 7. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE)alt boyutları puan ortalamalarının kronik rahatsızlık durumuna göre farklılaşmasına ilişkin t-testi sonuçları	42
Tablo 8. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamalarının yaşa göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları	43
Tablo 9. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamalarının kardeş sayısına göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları ...	45
Tablo 10. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamalarının eğitim durumuna göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları	46
Tablo 11. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ)yordayıcıları olarak Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutlarına ilişkin çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları	47

ÖNSÖZ

Günümüzde biz insanlar kendimizi sürekli üzerinde çalıştığımız bir proje olarak görüyoruz ve bu bizi bitmek bilmeyen mükemmellik arayışına sürüklüyor. Mükemmellik dediğimiz zaman toplum olarak önem verdiğimiz bir konuda beden algımızdır. Bu konu üzerine çalışmak istememdeki neden; bireyde var olan beden algısı düzeyinin, mükemmellik ve ben merkezliliği temelinde barındıran narsistik kişilik özellikleriyle arasındaki ilişkiyi araştırmaktır.

Eğitim hayatım boyunca bana destek veren aileme, arkadaşlarıma ve tez çalışmamın temelini şekillendiren Prof. Dr. Ayten Erdoğan'a vermiş oldukları destekten dolayı teşekkür ederim.

Tuğçe KAYA

GİRİŞ

Narsisizm, Yunancada kuntluk veya duyarsızlık anlamına gelen ‘narke’ sözcüğünden gelmektedir. Kişilik yapılanması olarak tanımlanan narsisizm, Yunan mitolojisinde sudaki kendi yansımasını gören ve o yansımaya, yani kendisine âşık olan ve aşkının (kendisinin) peşinden giden Narkissos’dan gelmektedir. Narcissus bu imkânsız aşkı elde etme arzusuna saplanmış ve suya düşerek boğulmuştur. Narsisizm terimi de bu hikâyeden gelmektedir (Geçtan, 2010). Oxford Advanced Learner's Dictionary (2020), narsisizmi kendine, özellikle de görünüşe aşırı hayranlık olarak tanımlamaktadır. Narsisizm, bireyin benliğine veya kimliğine ilgi ve bağlılık gösteren aşırı kişisel hayranlık dönemleri ve olaylara yönelik empati yoksunluğu olarak tanımlanmaktadır (Seward, 2007).

1898 yılında Ellis tarafından narsisizm, psikolojik bir kavram olarak tanımlanmış; kadınlarda sıklıkla görülen ve cinsel arzu/dürtüleri bireyin kendisine hayranlıkla yönelttiği duygular olarak tanımlamıştır (aktaran Rozenblatt, 2002). Ellis'in tanımından yaklaşık bir yıl sonra Alman psikiyatrist Nacke (aktaran Raskin ve Terry, 1988) makalesinde "narcismus" terimini kullanmış ve bu kavramı cinsel sapkınlık olarak tanımlamıştır. Bu çalışmalar Sigmund Freud'un ilgisini çekmiş ve onu etkilemiştir. Freud (1914), narsisizm kavramını post-şizofrenik megalomaniye bağlı olarak bebekliğin ilk evrelerinde egoya dönüşme olarak tanımlamıştır. Yaşamın ilk birkaç yılında bakım verenlerle sağlıklı gelişim için gerekli bağların kurulamaması, bebeğin ihtiyaçlarının ihmal edilmesi hayal kırıklıklarına yol açarak olumsuz duyguların yaşanmasına zemin hazırlayabilmektedir (Mahler, 1968). Bu şekilde gelişen bir süreçten sonra bebekler nesneye yöneltmesi gereken libidinal yatırımı kendilerine yöneltmekte ve dış dünyadan çok iç dünyada yaşamayı tercih etmektedirler (Freud, 1914).

Kişilik, kişi ile ilişkili kalıcı nitelendirmeler anlamına gelmekle birlikte bireyin duygusal ve davranışsal etki ve tepkilerini barındıran önceden tahmin edilebilir, sabit, sürekli ve stabil bir durum olarak tanımlanmaktadır (Özçetin vd., 2008). Kişilik bozukluğu ise normalden sapma olarak kabul edilmektedir (Sayar, 2003). Narsistik kişilik bozukluğu olan kişiler, Kendilerini diğerlerinden üstün görmekte, sürekli ilgi, onay ve övgü beklemektedirler. Ayrıcalıklı bir konuma ait olduklarına inanmakta ve

bunu ne olursa olsun hak ettiklerini düşünmektedirler. Büyük beklenti ve kuruntulara sahip oldukları için yoğun bir hayal kırıklığı ve incinme yaşayabilmektedirler. Benlik saygıları dışarıdan tanınma, övülme ve ilgi ile sağlanabileceğinden, bu bireyler eleştiriyeye tahammülü olmamakta ve sürekli övgü istemektedirler (Bergman vd., 2011; Kohut, 1977; Morf ve Rhodewalt, 2001).

Beden algısı, psikolojik, fizyolojik ve sosyokültürel bileşenlerin oluşturduğu çok boyutlu karmaşık bir yapı olarak tanımlanmaktadır (Cash, 1994; Fisher ve Cleveland, 1968). 1920 yılında Schilder beden algısını, psikolojik ve sosyolojik temelde ele almış; bozulmuş beden algısının önceki beyin hasarından kaynaklandığını ifade etmektedir (aktaran Grogan, 2005). Sarwer, Wadden ve Foster'a (1998) göre beden algısı kavramını bireylerin kendilerini algılama biçimi olarak ifade etmişlerdir. Alagül'e (2004) göre, vücudun büyüklüğü ve şekli gibi fiziksel özellikleri ve bu fiziksel özelliklerle ilişkili duygu ve düşünceleri içeren bireyin zihninde var olan bir görüntü olarak tanımlanmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞMANIN ANA HATLARI

Bu bölümde, araştırmanın problemi, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın sayıltıları ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Problemi

Bu araştırmanın amaç ve hedefleri doğrultusunda temel problemi, “Yetişkin bireylerde narsistik kişilik özellikleri ile beden algısı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemleri ise;

- Bireylerin beden algısı ölçeği ile narsistik kişilik envanteri puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?
- Bireylerin cinsiyetine göre beden algısı ölçeği ve narsistik kişilik envanteri puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
- Bireylerin medeni durumuna göre beden algısı ölçeği ve narsistik kişilik envanteri puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
- Bireylerin aile ile yaşama durumuna göre beden algısı ölçeği ve narsistik kişilik envanteri puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
- Bireylerin kronik rahatsızlık durumuna göre beden algısı ölçeği ve narsistik kişilik envanteri puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
- Bireylerin yaşına göre beden algısı ölçeği ve narsistik kişilik envanteri puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
- Bireylerin kardeş sayısına göre beden algısı ölçeği ve narsistik kişilik envanteri puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
- Bireylerin eğitim durumuna göre beden algısı ölçeği ve narsistik kişilik envanteri puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık var mıdır?
- Narsistik kişilik envanteri alt boyutları puan ortalamaları beden algısı ölçeği puan ortalamalarını yordamakta mıdır? olarak belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı, yetişkin bireylerde narsistik kişilik özellikleri ile beden algısı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Kohut (1966) narsist bir kişiliği tanımlamak için empati eksikliği, mizah eksikliği, fiziksel özelliklere takıntı ve diğerlerinden daha üstün olduğuna inanma gibi özellikleri kullanmaktadır. Ayrıca narsistlerin sosyal medyadaki beden algılarına duyarlılığını inceleyen bir araştırmada Narsistlerin daha sık oyun oynadığını, öz çekimlere filtre eklediğini ve daha fazla değişiklikler yaptıklarını ortaya koymuştur. Bu sonuçların narsistlerin, beden algılarına yönelik kaygılı ve değişken tutumlarını desteklediği vurgulanmaktadır (Wang, 2019). Alan yazından hareketle narsistik kişilik özellikleri gösteren bireylerin beden algılarına diğer bireylerden daha fazla dikkat ettikleri düşünülmektedir. Türkiye’de bu konuda yapılan araştırmalar incelendiğinde sporcuların veya egzersiz yapanların narsistik kişilik özellikleri ile beden algıları arasındaki ilişkinin incelendiği gözlemlenmektedir (Tazegül, 2017; Aslan, 2021). Ayrıca sadece üniversite öğrencilerinde beden algıları ve narsistik kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelendiği bir araştırma bulunmaktadır (Kör, 2019). Geniş yaş grubunda, genel popülasyonda narsistik kişilik özelliği ve beden algısı arasındaki ilişkiyi ortaya koyan araştırmaya rastlanılmamıştır.

1.3. Araştırmanın Sayıtları

1. Örnekleme oluşturan bireylerin ölçek ve envanter sorularını samimiyetle, doğru ve yansız olarak cevapladıkları varsayılmıştır.
2. Örnekleme oluşturan bireylerin araştırma evrenini temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma bulguları, araştırmada kullanılan veri toplama araçlarından elde edilen verilerle sınırlıdır.
2. Bu araştırma, örneklemin demografik özellikleri ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1.Narsisizm Tanımı

TürkDil Kurumu (TDK, 2020), "narsisizm" teriminin Fransızca "özseverlik" olarak tanımlanan "narcissisme" kelimesinden türediğini kabul etmektedir. Oxford Advanced Learner's Dictionary (2020), narsisizmi kendine, özellikle de görüntüye aşırı hayranlık olarak tanımlamaktadır. Narsisizm, bireyin benliğine veya kimliğine ilgi ve bağlılık gösteren aşırı kişisel hayranlık dönemleri ve olaylara yönelik empati yoksunluğu olarak tanımlanmaktadır (Seward, 2007). Emmons'a (1987) göre narsisizm, kişinin kendine duyduğu hayranlık olarak tanımlanmaktadır. Raskin ve Terry (1988); Bradle ve Emmons'a (1992) göre narsisizmin yedi boyutu vardır. Bunlar; hak iddia etme, teşhir, sömürü, otorite kazanma, üstünlük, kendine hayran olma ve kendine yeterlilik boyutlarını içermektedir.

2.2.Narsisizmin Tarihsel Gelişimi

Bu Narsisizm, Yunancada kuntluk veya duyarsızlık anlamına gelen 'narke' sözcüğünden gelmektedir (Geçtan, 2010). Narsisizm kavramı, Yunan mitolojisinde Narkissos karakterinin anlatıldığı hikâyeye dayanmaktadır. Hikâyeye göre, mükemmel denilecek güzellikte olan Narkissos (Narcissus), su perilerinin ilgisine karşılık vermemektedir. Narkissos'u çok seven Echo adlı su perisi Narkissos tarafından reddedilir. Echo olayın üzüntüsünden geride sadece yankılan sesini bırakarak kaybolur. Echo'nun intikamının alınmasını isteyen su perileri, tanrılardan Narkissos'un cezalandırılmasını isterler. Tanrılar su perilerinin isteğini geri çevirmeyerek Narkissos'un karşılığını bulamayacağı bir aşk yaşamayı yönünde cezalandırılmasına hükmeder. Bir gün Narkissos, berrak su birikintisine baktığında kendi yansımasını görür ve suda yansıyan görüntüsüne aşık olur. Suyun yansımasında kendisine beğenerek bakan ama hiçbir karşılık alamayan, ayrıca yansımasına her dokunduğunda kaybolan görüntünün ardından narkissos, suya düşerek boğulur (Gençtan, 2010).

1898 yılında Ellis tarafından narsisizm, psikolojik bir kavram olarak tanımlanmış; cinsel duyguların kaybolması ve neredeyse kişinin tamamen kendisine

hayranlık duyması olarak tanımlanmıştır. Ellis, 'Narcissuslike' terimini kullanmaktadır. Bu kavram, bireylerde oluşan cinsel dürtülerin yarattığı gerilimin azaltılmasında, bireylerin kendisine hayranlık duymasıyla cinsel dürtüleri bastırıldığı, gerilimi azalttığı düşünülmektedir. Ayrıca Narsisizm, Ellis'e (1898) göre sıklıkla kadınlarda gözlemlenen ve cinsel arzu/dürtüleri bireyin kendisine hayranlıkla yönelttiği duygular olarak tanımlanmıştır (aktaran Rozenblatt, 2002). Ellis'in tanımından yaklaşık bir yıl sonra Alman psikiyatrist Nacke (aktaran Raskin ve Terry, 1988) makalesinde "narcismus" terimini kullanmış ve bu kavramı cinsel sapıklık olarak tanımlanmıştır. Birkaç yıl sonra Alman psikiyatrist Paul Nücke, cinsel olarak bedenlerine yatırım yapan erkeklerin cinsel yönelimlerini tanımlamak için kullandığı narsisizm terimini ortaya atıştır (Ellis, 1939). Bu çalışmalar Sigmund Freud'un dikkatini çekmiş ve onu etkilemiştir.

Sigmund Freud, meta psikolojik teorisini 1914'te geliştirdiğinde, narsisizmi araştırmasının çoğunun odak noktası yaptığı görülebilmektedir (Raskin ve Howard, 1988). Narsisizm, Sigmund Freud'un araştırmalarının merkezinde yer aldığı kabul edilmektedir (Miller ve Canfield, 2008). Freud (1914), narsisizm kavramını post-sizofrenik megalomaniye bağlı olarak bebekliğin ilk evrelerinde egoya dönüşme olarak tanımlanmıştır. Sigmund Freud, narsisizmi animist aşamaya benzetmiş ve nesne ilişkilerinden ziyade dinsel aşamaya girme aşamasında çocuğun nesnesi lehine başlangıçtaki megalomanisini terk etmesi gerektiği olarak tanımlanmıştır. Ayrıca Freud narsisizmi, ego idealinin temeli olarak görmektedir. Freud, cinsellik üzerine yazdığı üç incelemesinde eşcinsellerin nesne seçiminde narsisizm terimini kullanmıştır. Freud'a (1909) göre "Cinsel nesneyi kendileri gibi alırlar, kendileri gibi narsist bir geçmişe sahip, onları bir anne gibi sevecek genç bir adam ararlar". Freud bu aşamanın cinsel bir nesne olduğunu söylemektedir. Fakat nesne bebeğin kendisidir ya da bedendir. Otoerotizm ile nesne seçimi arasında bir aşama konulması gerektiğine, bu aşamanın narsisizm ile ilişkilendirildiği ifade edilmektedir (aktaran Eğrilmez, 1996). Psikanaliz narsisizmi kullanmadan önce, sınırlı klinik tezahürleri olan bir cinsel sapıklık olarak tanımlanıyordu. Freud (1964), narsisizmi psikanalitik teori ile birleştirmek istemekteydi. Freud, bu fikri Jung ve Adler'in libidinal teorisinin görüşlerini çürütmek için kullandı. Narsisizmin ana fikri, insanın cinsel arzusunun nesnesi olarak kendi varlığını seçtiği evrenin varlığı olarak tanımlanmaktadır. Şizofreninin cinsellik kuramıyla yorumlanmasıyla birlikte birincil narsisizm ve normal

narsisizm kavramları gelişmiştir. Cinsellik dış dünyadan çekilmekte ve kendine yöneltilmektedir. Bu fenomen narsisizmi açıklamaktadır. Freud'a göre libidoyu dış dünyadan çekip egoya doğru çekmesinden doğan narsisizm, birincil narsisizm üzerine bindirilmekte ve ikincil bir şekilde tasarlanmaktadır. Freud'a göre, bir insanın başlangıçta iki nesnesi vardır: kendisi ve ona bakan kadın. Bu nedenle herkeste birincil narsisizm olduğuna inanmaktadır (aktaran Eğrilmez, 1996).

Freud (1914) narsisizmi dört anlamda kullanmıştır:

- 1) Klinik olarak, kişinin vücudunu cinsel bir nesne olarak görmesi ve sapkınlık olarak,
- 2) Bir kişinin cinsel olarak kendine yatırım yaptığı ruhsal ve cinsel gelişim aşaması olarak,
- 3) Nesne ilişkilerinin farklı olduğu durumları betimleme anlamında,
 - i) Nesnelere özelliklerine göre değil, kendi ihtiyaçlarına göre nesne seçimi olarak,
 - ii) çevre ile ilgili olarak bir ihtiyaç duygusu hissetmemeyi vurgulamak olarak,
- 4) Kendine güvenin farklı yönlerini olarak tanımlanmaktadır.

Bu bağlamda Freud, narsisizmi doğal bir gelişim aşaması veya bir bozukluk olarak net bir şekilde ayırmıyor gibi görünmektedir.

1911'de Otto Rank, narsisizmi egonun fiziksel bir duygusu olarak görürken aşırı kendini sevme ve kibir gibi libidinal olmayan özelliklere odaklandığı bir makale yayınladı. Bu çalışma narsisizm konusundaki ilk monografidir (Grenyer, 2013). Ernest Jones, 1913'te "Tanrı Kompleksi" adlı bir makale yayınladı. Bu makalede, "tanrısal" bir fantezide yer alan bir olguyu tanımlamaktadır (Levy, Ellison ve Reynoso, 2011). Jones; narsisizm ve teşhirciliğin, kişinin kendi güçlü yönlerine ve niteliklerine eşlik eden bir büyülenme ile birlikte çeşitli karakter özelliklerinde görülebileceğine inanmaktadır. Jones narsisizm tanımının aksine; kibarlık, kayıtsızlık, ulaşılmazlık gibi özelliklerin varlığına dikkat çekmektedir. Jones'a göre narsist insanlar gizemli bulutlarla çevrilidir, diğer insanlarla fazla iletişimleri yoktur ve mahremiyetlerini korurlar. Narsistik kişilik ya da narsistik kişilik kavramı ilk olarak 1925 yılında Wälder tarafından kullanılmıştır (Levy, Ellison ve Reynoso, 2011). Wälder

(1925),Narsistik kişilik; başkalarını küçük gören, kendini diğerlerinden üstün gören, kendine hayran olan, belirgin bir empati eksikliği sergileyen, cinsel ilişki sırasında fiziksel yakınlığa duygusal yakınlığa nazaran daha fazla değer veren bir yapı olarak tanımlamaktadır.

Horney'e (1939) göre narsisizm, bireyin kendini sevmesinden çok, kendine yabancılaşmasıdır. Ona göre narsistik eğilimleri olan kişiler kendilerini ve başkalarını sevme yetilerini kaybetmektedirler. Kendini kaybeden insan, fantezilerine sarılmakta ve kendine yabancılaşmaktadır. Horney, narsisizmin kendini şişirme ile ilişkili olduğuna ve bu nedenle benlik saygısı ve kendini yüceltmeden ayrı olarak değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Dolayısıyla bu, sağlıklı benlik saygısı ve gerçekçi olmayan benliğin yüceltmesine karşı patolojik narsisizmin farklı bir değerlendirmesi gerekliliği vurgulanmaktadır.

Annie Reich (1960)'e göre narsisizmin temelde kırılganlığa ve hassaslığa karşı bir savunma şekli olduğunu vurgulamaktadır. Reich, narsist kişilerin erken dönem travmatik deneyimler nedeniyle özsaygılarını düzenleyemediklerine dikkat çekerken, narsist kişilerin karakter olarak zayıf olmadıklarını, aksine güvenli, güçlü ve diğerlerinden daha üstün olduklarını ve kendilerini korumacı bir hayal dünyasına çektiklerini ifade etmektedir. Ayrıca Reich, narsist insanların belirsizliğe, sıradanlığa veya başarısızlığa tahammül edemediklerini ve kendilerini mükemmel veya tamamen başarısız olarak gördüklerini ifade etmektedir. Reich, bu ikilemin, grandiyöz itenin dorukları ile depresyonun (melankolinin) derinlikleri arasında dramatik geçişlere yol açtığına dikkat çekmektedir.

Winnicott'a (1965) göre narsisistik bir tepki olarak, bireyin erken dönem ilişki sorunlarının bir sonucu olarak "sahte benlik" oluşumudur. Birey kendine ve bedenine yabancılaşmaktadır. Bu nedenle rahatlatıcı ve zevkli olmaktan uzak bir cinsel ilişki, diğer bedende rahatsızlık yaratabilmektedir. Dolayısıyla, narsislerde mastürbasyonun cinsel ilişkiden daha zevkli olduğunu ifade etmektedir.

Kohut'a (1966) göre narsisizm, yaşam boyu gelişimin ve olgunlaşmanın bir parçasıdır. Yaşam boyunca, narsisizmin kalıntıları kendini göstermektedir. Gelişim süreci yeni bir şeye geçiş değildir, bu nedenle narsisizmin yeni bir şeye evrimleşmemesi, orijinal konumun geliştiği yeni bir evrim olarak tanımlanmaktadır. Bebek gelişim aşamasının başlangıcı, kendisini birincil narsisizm olarak

göstermektedir. Ebeveyn başarısızlığı nedeniyle birincil narsisizm bölünmektedir. Bu durumda bebek süreç içinde kendisi için "yeni bir mükemmellik" yaratmaktadır (Kohut, 1966). Bu sistem sayesinde bebek tüm iyi şeyleri kendi benliğinin bir parçası, kötülere ise kendi dışında görmekte ve böylece bebeğin dünyasını koruyan narsist bir benlik ve büyülenmeci bir benlik oluşturmaktadır. Ego ideali, ideal egoya benzemekte ve narsist ego, iddeki dürtülere dayanmaktadır. Ancak dürtü kontrolü ile ilişkilendirilememektedir (Schmidt, 2018).

Kernberg'e (1970) göre narsisizm yaş olarak büyüdükçe olgunlaşmaktadır. Böylece narsistik evre ilk olarak Oidipus döneminde ortaya çıkmaktadır. Bu durumda, narsistik aşama ile birlikte süper ego gelişmektedir. Narsisizm, bebeklik döneminde başarılı bir süper ego ile aşılabilmektedir. Süper ego geliştikçe ideal benlik ve ideal nesne imajı birleşmektedir. Böylece ideal benlik, her şeyi bilen, nazik, güzel vb. hayal edilen imgeler olarak tanımlanmaktadır (Kernberg 1975). Bromberg (1986); Kernberg ve Kohut'un teorilerinin de narsisizmin özünde yer alan grandiyöz kendilik yapısına atıfta bulunduğunu, ancak Bromberg'e göre iki teorinin grandiyöz kendiliğin kökeninde farklılık gösterdiğini belirtmektedir. Kernberg'e (1970) göre narsisizm yapısal bir patolojiyi vurgulamaktadır. Kohut (1966) ise narsisizmi normal gelişimde bir gerileme veya duraklama olarak yorumlamaktadır.

Melanie Klein (1935, 1940), Freud'un metapsikolojik kuramı bağlamında dürtüler ve nesnelere arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır. Ancak Klein'in teorisi ile klasik psikanaliz ve ego psikolojisi arasındaki temel fark, nesneyle olan ilişkiyi vurgulamasıdır. Klein'in nesne ilişkileri kuramına göre, içsel veya dışsal nesnelere içermeyen zihinsel bir süreç yoktur. Bu nedenle, Freud'un hiçbir nesne içermediğini tanımladığı birincil narsisizm yoktur. Klein'a göre narsisizm, Freud'un ikincil narsisizm olarak tanımladığı bir dönemde, egonun önceki bir libido nesnesiyle özdeşleşmesinden kaynaklanan bir libido yatırımdır.

Millon'a (1981) göre narsisizmin, anne-babanın çocuğa karşı duyduğu hayranlığın abartılmasından kaynaklandığını düşünmektedir. Bu bağlamda, ebeveynlerin çocuklarına yansıttıkları abartılı kendilik değerleri, sosyal ilişkileri sürdürmede bazı zorluklar yaratmaktadır. Millon, narsist kişilik temelinde, bireyin kendi değerinin, kendisi hakkında alışılmadık derecede iddialı bir duygu olarak

tanımlandığını öne sürmektedir. Bu nedenle, ilgilenilmeye, sevilmeye, başkaları tarafından beğenilmeye ihtiyaç duyulmaktadır (Millon, 1998).

Masterson'ın (2000) narsisizme dair görüşlerinde savunma mekanizmalarının, ayrışma-bireyleşme ve kendilik aşamalarının önemli olduğunu vurgulamaktadır. Mahler, Pine ve Bergman'a (1975) göre ayrışma ve bireyleşme aşaması, bebeklerin, bakıcının birincil sevgi nesnesi olan gelişimden bağımsız olarak, dış dünyadan ayrı ve onunla ilişkili kendi varoluşlarını anlayabildikleri aşamadır. Yaşamın erken dönemlerinde bebek, içsel uyarımlarla dolu karanlık bir dünyadadır ve zihninde ayrı nesne imgeleri yoktur. Bebek gelişmeye başladıkça bebek bakım veren bir nesneninolduğunu anlamakta ve kendisini kaynaşmış bir zihinsel birliğin parçası olarak tanımlamaktadır. Ayrışma-bireyleşme dönemi ile birlikte çocuklar, bakıcılardan farklılaşmakta ve özerk benlik temsilleri geliştirmeye başlamaktadır (Mahler, Pine ve Bergman, 1975). Ayrışma evresi, bebeğin ayaklanmaya başladığı ve dış dünyayı sezinlemekten yoğun bir zevk aldığı ayrılma-bireyleşme evresinin bir alt evresidir. Bu aşamada bebekler engellere ve başarısız girişimlere kayıtsız kalmakta ve özerkliklerini artırmak için yeni girişimlerde bulunmaktadırlar. Narsist bireylerde, bebeklerin yukarıda açıklanan ayrışma aşamalarında gelişimsel duraklamalar yaşadığı öne sürülmektedir. Masterson'a göre normal gelişim dönemine ait abartılı kendilik, dış gerçeklikle uyumlu hale gelmektedir. Böylece bebekler, kendilik ve nesne temsillerinin ayrıldığı özerk bir yapı geliştirmeye başlamaktadır. Masterson, bu dönemde ayrışma olmazsa patolojik narsisizmin ortaya çıkacağını ifade etmektedir. Masterson, bebeklerin benlik ve nesne tasarımının ayrıldığı özerk bir yapı geliştiremediklerini ve yaşamın sonraki aşamalarında başkalarını kendilerinin bir uzantısı olarak gördüklerini vurgulamaktadır. Ayrıca bu durumdaki çocuklar; başkalarının duygu, düşünce ve ihtiyaçlarını tanıma ve anlama becerilerinin gelişmediğini ifade etmektedir.

Masterson (1981), narsisizmin, annelerin çocuklarını kendi duygusal ihtiyaçlarını karşılamak için kullanmalarıyla ilişkili olduğuna inanmaktadır. Masterson, annelerin çocuklarının özerklik ve duygusal destek ihtiyaçlarını sağlıklı bir şekilde karşılayamadıklarını ve bunun yerine çocuklarının gerçek benlik yapılarını kendi idealize edilmiş standartlarının etkisi altına soktuklarını savunmaktadır. Çocuk; özerk olmaya ve gerçek kendiliğini göstermeye çalıştığında anne, ilgisini ve sevgisini

geri çekmektedir. Masterson, annelerin çocuklarının özerkliğine yönelik bu tutumu nedeniyle, çocuklarında depresyonun neden olduğu negatif duyguların meydana gelebileceğini ifade etmektedir. Bu olumsuz duygulardan kurtulmak isteyen bir çocuk, kendi gerçeğinden çok bakım verenin standartlarına göre mükemmel olmak zorunda hissetmektedir. Böylelikle bakım verenin ideal özellikleriyle özdeşleşir ve grandiyöz yapısını korumaya devam etmektedir. Başka bir deyişle, Masterson'a (2000) göre çocuk, ayrışma-bireyleşme döneminin faydalarından yararlanamaz; bunun neticesinde,bağımsız ve gerçek bir kendilik yerine, abartılmış bir kendilik ile narsisistik bir yapı geliştirmektedir. Masterson (2000), narsisizmde ayrılmış kendiliğin gelişmemesi nedeniyle benlik ve nesne temsillerinin kaynaştığını ve bu yapının kişinin yaşamı boyunca devam ettiğini belirtmektedir.

Narsisizme dair yapılan araştırmalar sadece psikiyatri, klinik psikoloji ile sınırlı değildir. Sosyal psikoloji alanında yapılan araştırmalar, bu kavramın tanımlanmasına önemli katkıda bulunmuştur. Raskin ve Hall (1979) tarafından geliştirilen "Narsistik Kişilik Envanteri" ile narsisizm üzerine ampirik araştırmalar artmaya başlamıştır. Bu ölçeğin kullanımıyla benlik saygısı üzerine kapsamlı psikolojik çalışmalar ile narsisizm alan yazına önemli katkı sunduğu düşünülmektedir (Raskin ve Hall, 1981; Raskin ve Terry, 1988). Narsisistik Kişilik Ölçeği'nin geliştirilmesinden sonraki araştırmalar empati eksikliğini (Watson, Grisham, Trotter ve Biderman, 1984), kendine güveni ve aşırı rekabeti (Watson, Morris ve Miller, 1998), kişinin kendi benzersizliğine ve dışadönüklüğüne olan inancı (Emmons, 1987), öfke (McCann ve Biaggio, 1989) ve benmerkezcilik (Emmons, 1987) gibi geniş özelliklerle ilişkili narsisistik yapılarını göstermektedir. Raskin ve Terry (1988), narsisizmin çeşitli davranışsal unsurları içeren bir yapı olduğunu savunmaktadır. Narsisistik Kişilik Envanteri ile ilgili yapılan analiz sonucunda narsisizmin yedi alt boyutunun olduğu belirlenmiştir. Bunlar; otorite, öz yeterlilik, teşhircilik, üstünlük, kibir, sömürü ve yetki. Bu doğrultuda yapılan araştırmalar (Kernis, Cornell, Sun, Berry ve Harlow, 1993; Kernis, Grannemann ve Barclay, 1989; Kernis ve Sun, 1994) narsisistik özellikleri yüksek kişilerin teşhirci-agresif, baskın, dürtüsel, dışa dönük, benmerkezcilik ve benlik saygılarında dalgalanmalar olduğunu göstermektedir.

2.3.Narsisizm Türleri

2.3.1. Normal Narsisizm

Narsisizmin ruh haline fayda sağladığını ve bireylerde pozitif duygusal sonuçlar oluşturabileceğini öne süren araştırma sonuçları elde edilmiştir (Foster, 2007; Rozenbalt, 2002). Herkeste normal narsisizm olmaktadır, bu durum; kişinin kendi çabalarından kaynaklanmaktadır. Kişinin yaptığı işten elde ettiği kişisel zevk ve başarıya olan aşırı ilgisi olarak açıklanabilmektedir. Narsisizmde nesne, kişisel çabanın sonucudur. Böylece, bireyin kendi işine ve kendi başarılarına olan aşırı ilgisi çalışma sürecine yansımaktadır. Çalışmaya devam etmek için gereken enerji büyük ölçüde narsisistik özellik taşısa da üretilen işin gerçeğe bağlı olması gerektiğinden narsisizm sürekli olarak kontrol edilmekte ve sınırlar içinde tutulmaktadır (Fromm, 1994). Bireyin kendisiyle, çevresiyle ve çevresindekilerle uyum içinde hissetmesini, kendi koşulları ve etrafındakilerin istekleriyle etkili bir şekilde baş edebileceğini, kendi eksikliklerine karşı utanç ve öfke duymasını sağlamaktadır (Rozenbalt, 2002). Kişinin sahip olduğu veya elde ettiği her şey, kendisini daha önemli hissetmesini sağlamaktadır (Freud, 2010). Bu durumda kişinin benlik algısı ve özgüveni mümkün olduğu kadar yüksek olabilmekte ve başkalarının olumlu/olumsuz etkisinin veya başkalarının kendisiyle ilgili yaptığı eleştirinin, kişinin özgüveni üzerindeki etkisini en aza indirebilmektedir. Çevresindekilerin fikir ve düşüncelerinden beslenmek yerine kendi üzerine yoğunlaşmakta ve bu şekilde özgüvenini beslemektedir (Akhtar, 1989). Normal narsisizmde, insanlar sevmeye ve sevgi dolu ilişkileri sürdürme yeteneğine sahiptir (Doğaner, 1996). Kişinin kendisi hakkındaki pozitif düşünce ve duyguları, başkalarıyla olan ilişkilerini de pozitif yönde etkileyebilmektedir. Bu sevilme, takdir edilme veya önem görme arzuları her insanın temel psikolojik ihtiyaçları olmakla birlikte, ayrıca narsistik ihtiyaçlardır. Kendi istekleriyle uyumlu ve kendine değer veren insan başkalarını da değer vermektedir. Kişi sadece pozitif taraflarını değil, negatif taraflarını da herhangi bir rahatsızlık hissetmeden kendisinin bir parçası olarak kabul etmelidir (Özmen, 2011).

Normal bir narsistik doyumun en önemli özelliği, duygularını kabul etmesi, duygusal yaşamını başkalarıyla paylaşması, gerçeği düşlerinden ayırması, hırslarının ve hedeflerinin peşinden kendinden şüphe duymadan devam etmesi ve özünü ortaya koymasındır (Sayar, 2012). Ayrıca günlük uğraşlarından zevk alması ve başarılarından

gurur duyması, kişinin başkalarına değer verme, başkalarını sevme ve ihtiyaçlarını anlama becerisine de sahip olması anlamına gelmektedir (Özmen, 2011).

Esasen insan, toplumda beğenilmek, cezbedilmek, sevmek ve takdir edilmek ister. Bir kişinin günlük işinden zevk alması, başarılarından gurur duyması, içinde bulunduğu koşullar ve beklentileriyle etkili bir şekilde mücadele edebileceğini hissetmesi ve eksiklikleri nedeniyle öfke ve utanç gibi duygular yaşaması normal narsisizmdir (Rozenbaltt, 2002). Bu bakımdan herkeste narsisizm özellikleri görebilmektedir. Normal narsisizm kendini bir kişilik bozukluğu olarak değil, kendini koruma içgüdüleri ve bencilliğin libidinal bir tamamlayıcısı olarak, haklı olarak her canlıya atfedilebilecek bir özellik olarak göstermektedir (Freud, 1914).

Kernberg normal narsisizmi benliğe yapılan libidinal bir yatırım olarak tanımlarken, bu libidinal yatırımın yalnızca içgüdüsel libidinal enerjiden değil, aynı zamanda çoklu benlik temsilleri ile diğer içsel zihinsel yapılar arasındaki ilişkiden de kaynaklandığına dikkat çekmektedir (Kernberg, 1975). Normal "öz-farkındalığın" bireyin bütünleşik öz-farkındalığından kaynaklandığına, "öz-değerin" ise bu bütünleşik benliğe yapılan libidinal yatırıma bağlı olduğuna işaret etmektedir. Benlik değerinin ciddiyeti veya düzeyi, benliğe ne kadar narsisistik yatırım yapıldığını göstermektedir. (Kernberg, 1975).

2.3.2. Patolojik Narsisizm

Patolojik narsisizm, bireyin çevresindeki insanları görmezden geldiği ve onları umursamadığı, sadece görünüşü, parası ve sağlığı ile ilgilendiği ve hayata dair bir çaba harcamadığı bir ruh hali olarak tanımlanmaktadır. Patolojik narsistler, kendi üstünlüklerinin devam etmesi için gerçekleri görmek istemez, Kendilerine sınır koymazlar ve ilkel, yalnız bir ben oluşturmaktadırlar. Çevrelerinden soyutlanmış ve kopmuş durumda olmaktadır. Yabancılardan çok korkarlar. Patolojik olarak narsist bireylerle ilgili en büyük sorun, narsisistik eğilimleri kontrol edecek mekanizmaların olmamasıdır. Bu eksiklik, patolojik narsisizmi olan kişilerin sağlıklı duyguları kabul etmesini zorlaştırmaktadır (Fromm, 1994).

Patolojik bir narsist, çok iddialı bir tutuma sahiptir ve etrafındaki diğerlerinin görüşlerini umursamaz. Ama öte yandan, başkalarının düşüncelerini derinden önemseyen ve onlardan beslenen insanlardır. Başka bir deyişle, özgüvenli

davranışlarının arkasında güvensizlikleri vardır. Bir kişinin patolojik narsist olduğunu anlamının temel fikri, çevresine karşı çok duyarlı olması ve açıklamaya ihtiyaç duymasıdır (Karaaziz ve Atak, 2013). Kernberg'e (1975) göre patolojik narsistlerin temel özellikleri şunlardır: aşırı kendini beğenme, başkalarını değersiz görme, gerçekçi olmayan görüşler, sık depresyon, boşluk hissi, psikolojik ve davranışsal takıntılara sahip olma, abartılı benlik algıları, var olan her şeyi küçümsemek, birine güvenmek, tatminsiz hissetmek olarak sıralanmaktadır.

Kohut (1966), narsisizmi normal gelişimsel süreçlerin bir parçası olarak görmüş ve patolojik narsisizmin normal gelişim süreçlerinin gerilemesinin bir sonucu olduğunu belirtmiştir. Annenin çocuğun ihtiyaçlarına yönelik yetersizlikleri nedeniyle birincil narsisizm dengesinin bozularak patolojik narsisizm oluşumuna yol açtığını vurgulamaktadır. Patolojik narsisizmi iki şekilde değerlendirir: “abartılı ego” ve “idealize edilmiş ebeveyn imajı”.

Kernberg, patolojik narsisizm geliştiren kişilerin patolojik olarak abartılı bir egoya sahip olduğunu ve tüm içselleştirilmiş nesne ilişkilerinde belirgin şekilde kusurlu olduklarını gözlemlemektedir. Ona göre patolojik narsisizm hastaları, yaşamlarındaki büyük boşluğun yanı sıra yoğun bir ağrı ve huzursuzluk yaşamaktadırlar. Bu kişilerin başkalarıyla empati kurma kapasitesi sınırlı olmaktadır (Kernberg, 1975). Bu insanlar kendilerine aşırı derecede odaklanırlar ve başkalarıyla olan ilişkilerinde endişe verici çarpıtmalar yaşarlar. Başkalarını sevmek ve onlar için endişelenmek konusunda derin kusurları vardır. Aşırı hırs, büyülenmeci fanteziler, aşağılık kompleksleri ve takdire aşırı güven gösterirler. Genellikle boşluk ve kronik kaygı duygularıyla boğuşurlar. Zenginlik, güç ve güzellikte tatmin ararlar. Bu profile sahip narsistlerin ortak özellikleri; empati eksikliği, yaşamla ilgili kronik memnuniyetsizlik ve güvensizlik, bilinçli veya bilinçsiz sömürü, acıma duygusunun yoksunluğu, içerleme ve kine karşı yarattıkları savunmadır (Kernberg, 1975). Patolojik anlamda, narsist insanlar; kendi hatalarını ve sınırlamalarını kabul edememektedirler. Gerçekle fanteziyi ayırt etmeyi amaçlayan yoksunluk, narsist kişilerde kafa karışıklığına neden olabilmektedir. Sürekli olarak idealize edilmiş bir benlik imajını sürdürmek için çaba göstermektedirler. Aslında, başkalarını özgür bireyler olarak kabul edememekte ve başkalarına olan ilgileri, yalnızca büyülenmeci

düzeylerini onaylatmak için ortaya koydukları çabaların bir ürünü olmaktadır (Kingston, 2005).

2.3.3. Büyüklenmeci (Grandiyöz) Narsisizm

Grandiyöz narsisizm, birçok faktörü içinde barındıran bir işlev bozukluğudur. Grandiyöz narsisizm özellikleri şunlar denilebilir; kendilerine çok fazla önem veren, kendini geliştirmek için uyumsuz davranışlara sahip olan, her şeyi yapabileceğine ve iyi performans gösterebileceğine inanan bireyler olarak tanımlanmaktadır. Büyüklenmeci narsisizm, narsisistik kişilik yapısının en temel bileşenlerinden biridir. Büyüklenmeci narsisizm, egonun olumsuz düşüncelerini görmezden gelmekte, bedensel yapıları rahatsız etmekte ve deha, üstünlük ve mükemmellik hayallerini içermektedir (Pincus ve Lukowitsky, 2010; Pincus vd., 2009). Büyüklenmeci narsisizm, kendini teşhircilik, başkalarının ihtiyaçlarını görememe, düşük düzeyde kaygı, kibir, kötü niyet, dikkat çekme arzusu, kendini beğenmişlik ve kişinin yaptığı her şeye hak görme, aşırı talepler ve empati eksikliği gibi özellikler ile karakterizedir (Akhtar ve Thompson, 1982; Wink, 1991). Ronningstam'a (2010) göre, narsist insanlar kendilerini çok üstün ve benzersiz görme biçimine sahiptir. Bu algılarını korumak ve çevrelerindeki diğer kişilerin beğenisini kazanmak için antisosyal veya saldırgan davranışlar sergileyebilmektedirler.

2.3.4. Kırılgan Narsisizm

Kırılgan narsisizm, büyüklenmeci narsisizmin aksine, yakın ilişkilerde alçakgönüllü olduğu, bireyin daha çok stres altında hissettiği, çok çekingen davranışlarda bulunduğu, eleştiriye karşı aşırı duyarlılık hissettiği, acı veren düşüncelere sahip olduğu ve başkalarıyla ilişkilerinde kendinden abartılı beklentilere sahip olduğu ifade edilmektedir (Akhtar ve Thomson, 1982; Wink, 1991). Endişeli ve utangaç görünen kırılgan narsistlerin temelinde gizil bir büyüklenmeci tarz vardır. Gizil bir şekilde tezahür eden bu büyüklenmeci yapı, esas olarak yakından ilişkili olduğu kişilere yöneliktir (Gabbard, 1989). Ayrıca kırılgan narsisistik tarza sahip kişilerin kendilerini yetersiz hissettikleri, yüksek düzeyde kaygıya sahip oldukları, başarısızlığa karşı çok duyarlı oldukları ve içe dönük oldukları da vurgulanmaktadır (Gabbard, 1989; Wink, 1991).

2.4.Narsistik Kişilik Özellikleri

Narsistik kişilik bozukluğu olan kişiler hem fiziksel hem de zihinsel olarak kendileriyle gurur duyduklarına inanmaktadırlar. Kendilerini diğerlerinden üstün görmekte, sürekli onay, ilgi ve övgü beklemektedirler. Ayrıcalıklı bir yere ait olduklarına inanmakta ve bunu ne olursa olsun hak ettiklerini düşünmektedirler. Büyük beklenti ve kuruntulara sahip oldukları için yoğun bir hayal kırıklığı ve incinme yaşayabilmektedirler. Benlik saygıları dışarıdan tanınma, övülme ve ilgi ile sağlanabileceğinden, bu bireyler eleştiriye tahammülü yoktur ve sürekli övgü istemektedirler (Bergman vd., 2011; Kohut, 1977; Morf ve Rhodewalt, 2001). Narsistik özelliklere sahip kişilerin ihtiyaçlarını karşılamak için kısa süreli ilişkiler kurma konusunda uzman oldukları söylenebilmektedir (Jonason vd., 2013).

Narsistik kişilerin en temel özelliği, kendileri ve yetenekleri hakkında abartılı bir görüşe sahip olmalarıdır. Narsist kişiler kendilerini özel, diğerlerinden üstün, tüm haklara sahip ve benzersiz olarak görmektedirler. Narsislerin başkalarıyla ilişkilerinde sorunları vardır. Çünkü; her şeyi başkalarından beklerlemekte, saldırgan davranışlar sergilemekte ve aşırı rahatlarına düşkün olmaktadır (Köroğlu ve Bayraktar, 2007; Twenge ve Campbell, 2010). Narsistik özelliklere sahip bireyler, bir neden olmaksızın başkalarından özel muameleye ve hayranlığa ihtiyaç duyduklarını hissetmektedirler. Narsist kişilikler ayrıca benmerkezcilik, kişilerarası sömürü ve abartılı başarı ve güç ihtiyacı gibi antisosyal özelliklere sahiptir. Çevresindekilere karşı çok az sempatisi vardır. Öte yandan, insanların kişisel gelişimlerini, kişisel arzularını ve tutkularını küçümseme eğilimindedirler. Geniş bir algı yelpazesine rağmen, sınırsız başarıyı, gerçekçi olmayan hedefleri, kişisel nitelikleri, yetenekleri ve becerileri görmezden gelme eğilimindedirler (Millon, 1998). Bu özellikler narsist kişilerin düşük benlik saygısı ve değersizlik duyguları yaşamasına neden olabilmektedir. Bu kişilerin narsistik eğilimlerinin, yaşamının ilk dönemlerindeki deneyimlerinden etkilenen üç ana faktör aracılığıyla pekişmektedir. Birincisi üretimde istediği düzeyde olmaması, Başkaları ve toplum tarafından aranma arzusu, görünüşte cesaret verici görünse de tehlikeler taşımaktadır; kişinin yaşadığı şey, kendisi için değil, başkaları üzerinde iyi bir izlenim bırakmaktır. Burada kendini beğenmişlik, fırsatçılık ve yüzeysellik devreye girmekte ve üretkenliği yok etmektedir. Ancak narsist bir kişi de bu verimsizliği büyük bir duruma çevirme yanılımasına sahip olabilmekte; örneğin popüler olmayan bir

ürün yapıyorsa bunun nedeni insanların onu tanımaması ve onlardan çok önde olması olarak görebilmektedir. Narsistik eğilimleri artıran ikinci bir faktör, kişinin çevresinin ona borçlu olduğuna dair beklentileridir. Kendini olduğundan çok daha büyük düşünme şeklinde ortaya çıkan bu durumda, kişi kendi iç dünyasında yarattığı değerleri vurgulamakta ve kişi, başkalarından beklentilerinde haklı olmayı beklemekte, hayal kırıklığını en aza indirmek için bu vurguyu yenilemekte ve pekiştirmektedir. Narsistik eğilimleri etkileyen son bir durum, kişilerarası ilişkilerin hızla zayıflamasıdır. Çevresindekiler narsistin isteklerini kabul etmediğinde için kişi incinebilir, başkalarına düşman olabilir ve kendi fantezilerine sığınmaya ve saklanmaya başlayabilir. Bütün bunlar, diğer insanlar hakkında güçlü olumsuz duygular beslemesine neden olmaktadır. Ancak mükemmel insana uymadığı için bu duygularını saklamaya çalışmakta, bu yüzden harika olduğunu düşünmekte ve hayatının çelişkilerini gizlemektedir (Horney, 1939).

Morf ve Rhodewat'a (2001) göre narsistlerin eş duyum ihtiyacı çocukluk döneminde ebeveynleri tarafından karşılanmamaktadır. Bu durumda, bu bireyler yetişkinlikte karşılayamadıkları ihtiyaçlarını karşılama ihtiyacı hissetmektedirler. Narsist insanlar, sosyal ve iş ilişkilerine karşı düşmanca ve şüphecidirler. Diğer insanların kendileri hakkındaki düşüncelerini ve beğenip beğenmediklerini test etmektedirler. Bu nedenle ilişkilerini baskı altına alma eğilimindedirler. Bireyler olumsuz çocukluk deneyimleri nedeniyle kendilerini güvensiz hissetmekte, bu nedenle başkalarından hoşlanmamakta, onları görmezden gelmekte ve küçümsemektedirler.

2.5.Narsistik Kişilik Bozukluğu Tanı Kriterleri

DSM-5'te (APA, 2013) narsistik kişilik bozukluğu, genç yetişkinlikte başlayan ve büyüklenme, hayranlık duyma ihtiyacı, eşduyum yapamama gibi çeşitli durumlarda ortaya çıkan yaygın bir örüntü olarak tanımlanmaktadır. Aşağıdaki kriterlerden en az beşinin olması gerekmektedir. DSM-5'te belirtilen narsistik kişilik bozukluğu için tanı kriterleri şunlardır:

1. Büyüklenir (kendisini, yaptıklarını abartır. Üstün biri olduğuna dair izlenimler bırakır).
2. Sınırsız başarı, zeka, güç, güzellik ya da yüce bir sevgi hayalleriyle uğraşır.

3. Özel ve benzersiz insanlarla ve kendisinden de öyle olduğuna inanmakta ve üstün olanlarla anlaşabileceğini ve ancak onlarla ilişki kurması gerektiğine inanmak.

4. Çok beğenildiğini görmek

5. Hak sahibi olduğunu düşünmek ve inanmak (özellikle ayrıcalıklı ilgi görme veya isteklerine hemen uyum gösterileceğine dair isteklere sahip olmak)

6. Kişilerarası ilişkilerde kendi kazancı için başkalarını kullanma,

7. Eşduyum yapamaz: diğer bireylerin duygu ve ihtiyaçlarını anlamama,

8. Diğerlerine haset duymak veya diğerlerinin ona haset duyduklarına inanmak

9. Başkalarına karşı kibirli ve saygısız davranış veya tutumlar sergilemek olarak ifade edilmektedir (DSM-5, 2013).

Dünya Sağlık Örgütü tarafından yayınlanan Uluslararası Hastalık Sınıflandırmasında (Dünya Sağlık Örgütü [ICD], 1992) narsistik kişilik bozukluğu, sekiz ana kişilik bozukluğundan biri olarak tanımlanmasa da "diğer özgül kişilik bozuklukları" olarak kabul edilmektedir. ICD-10 tanı sisteminde, diğer kişilik bozukluklarının hiçbir özelliğinin görülmemesi şartıyla narsistik kişilik bozukluğu tanısı konulmaktadır. Narsistik kişilik bozukluğu, özellikle borderline, antisosyal ve pasif-agresif kişilik bozukluğunun yüksek komorbiditesi (Levy, Reynoso, Wasserman ve Clarkin, 2007) nedeniyle ICD teşhis sisteminde sınırlamaktadır.

2.6.Beden Algısı

Beden algısı, psikolojik, fizyolojik ve sosyokültürel bileşenlerin oluşturduğu çok boyutlu karmaşık bir yapı olarak tanımlanmaktadır (Cash, 1994; Fisher ve Cleveland, 1968). Fisher ve Cleveland'a (1968) göre beden algısı, bireyin kendi bedeninin zihinsel bir temsilini tanımlayan çok boyutlu bir yapıdır. Beden algısı, kişinin bedene ve görünümüne yönelik algıları ve tutumları da dahil olmak üzere, kişinin kendisine yönelik sahip olduğu zihinsel temsil olarak tanımlanmaktadır.

1920 yılında Schilder tarafından tartışılan beden algısı ilk olarak sosyolojik ve psikolojik olarak incelenmiş ve bozulmuş beden algısının önceki beyin hasarından kaynaklandığını gösteren araştırmalar yapılmıştır (aktaran Grogan, 2005). İnsan bedeninin biçim, büyüklüğü, şekli vb. özellikleri ve kişinin bu özellikler hakkında nasıl

hissettiğini içeren zihinde var olan bir görüntü olarak tanımlanabilen beden algısında, kişi olumlu veya olumsuz bir yargıya varabilmektedir (Abakay, Altıncak ve Ay, 2017).

Beden algısı, kendinizin ve dış dünyanın farkındalığıdır. Kendini nasıl tanımladığı, nasıl hissettiği; kendisine dair düşüncelerini, anılarını ve varsayımlarını içermektedir (Aydın, 2015). Sarwer, Wadden ve Foster'a (1998) göre beden algısı kavramını bireylerin kendilerini algılama biçimi olarak ifade etmişlerdir. Alagül'e (2004) göre, vücudun büyüklüğü ve şekli gibi fiziksel özellikleri ve bu fiziksel özelliklerle ilişkili duygu ve düşünceleri içeren bireyin zihninde var olan bir görüntü olarak tanımlanmaktadır. Bir başka tanıma göre beden algısı; beden ve beden tüm duyularının algılanmasıdır (Yılmaz, 2009).

Beden algısı kavramı, bebeklikten itibaren gelişen, ergenlik döneminde önemi artan, kişinin yaşamı boyunca değişen ve gelişen öznel beden algısını kapsayan bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Beden algısı, bireyin kişisel dünyasına anlam kazandıran tüm deneyimler ve insan vücudunun psikolojik temelinde serebral kortekse ulaşan tüm iletiler olarak tanımlanabilmektedir (Erkal ve Pek, 1993). Bir başka tanımda ise beden algısı, beden bütünlüğünün şekli ve ölçüsünün zihnimizde net bir şekilde tanımlanmış zihnimizdeki görüntüsü olarak kabul edilmektedir (Hacıoğlu, 2017).

Canpolat, Örsel, Akdemir ve Özbay (2003) yaptıkları çalışmada beden imajının özellikle genç erkekler için kendini kabul, başkalarının gözünde kabul (sosyal kabul), karşı cinse karşı kendini tanımlama (popülerlik) ve atletik yetenek üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu belirtmişlerdir. Striegel-Moore ve Franko (2002), beden algısının ergenlik öncesinden başlayarak duygularımızı, düşüncelerimizi ve davranışlarımızı şekillendirdiğini ve bu bakış açısıyla başkalarıyla olan ilişkilerimizi şekillendirerek yaşam kalitemizi etkilediğini belirtmişlerdir. Smolak (2002), erken çocukluk döneminden itibaren bireyin beden imajının nasıl geliştiğinin çok önemli olduğuna işaret etmektedir. Bireyin genel benlik saygısı ile olumlu beden algısı arasında bir ilişki olduğu buna karşılık olumsuz beden algısının erken ergenlik döneminde depresyon ve yeme bozukluklarını yordadığı ifade edilmektedir. Morrison, Kalin ve Morrison (2004), beden algısını iki aşamalı bir tanımlama, değerlendirme ve yatırım ile açıklamıştır. Bu yazarlara göre bireyler ilk aşamada bedenlerini değerlendirirler. İlk aşama, bireyin görünüşüyle ilgili düşünce ve inançlarının

değerlendirilmesini içermektedir. İkinci aşama beden algısı yatırımıdır. Bu aşamada birey, ilk aşama olarak görünmek istediği şekle ulaşmak için çabalamakta ve zihnindeki şekle ulaşmak için davranışlar sergilemektedir.

Beden algısı kavramı, bireyin benliği ile ilgilidir. Diğer bir deyişle bireyin; kendini nasıl gördüğü, kendini nasıl değerlendirdiği ile ilgilidir. Beden algısı ergenlik döneminde başlamakta ve zaman içinde gelişimsel, fizyolojik, psikolojik ve sosyal değişimlerle gelişmektedir (Yılmaz, 2009). Başka bir deyişle, bireyin kendini diğer bireylerden farklı olarak algılamasının, sosyal ve kültürel faktörlerin etkisiyle yaşam boyu gelişmeye ve değişmeye uğramaktadır. Kendini başkalarıyla kıyaslayan birey ideal bir beden normu geliştirmekte ve bu normdan saptığında beden algısı değişmektedir. Bu değişimler olumsuz olduğunda bireyler mutsuzluk, değersizlik, yalnızlık gibi duygu ve düşünceler meydana gelmektedir (Gürsoy, 2003).

Bireyin bedeniyle ilişkili bilinçli ve bilinçsiz duygu, düşünce ve algıları içeren beden algısı, benliğin önemli bir parçası olarak görülmektedir. Bireyin kendi beslenme davranışını, cinsel davranışını, sosyal kaygı örüntülerini, sosyal ilişkilerini ve duygusal durumunu etkileyen bir kavram olduğu düşünülmektedir (Özcan vd., 2013). Beden algısı, bireyin günlük yaşamını tehdit eden stresörlere ve yaşam olaylarına karşı savunma mekanizmaları geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Böylelikle kişisel güveni algılamaya ve sınırlamaları anlamaya yardımcı olmaktadır (Arslangiray, 2013).

Bedenin tamamının veya bir kısmının çarpık algılanması, olumsuz beden algısını göstermektedir. Olumsuz beden algısına sahip bir kişi kendini çirkin ve başarısız olarak tanımlamaktadır. Olumlu beden algısına sahip bir kişi ise görünüşünü ve karakterini aynı algılamadığı için kendini yeterli ve güvende hissetmektedir (Aydın, 2015). Beden algısının bireyin yaşamında çeşitli etkileri olabilmektedir. Bu etkiler bireysel ve hatta toplumsal farklılıklara göre değişiklik göstermektedir. Kişinin duygularını, düşüncelerini ve eylemlerini etkileyerek yaşam biçimini belirlemektedir (Cash ve Deagle, 1977).

Beden algısı, erken çocukluk döneminde oluşmaya başlamaktadır. Bireyin kendini diğerlerinden ayırt etmesiyle başlamakta ve yaşam boyu gelişmektedir (Cengiz, 2011). 1.5 yaşına kadar çocuklar kendilerini başkalarıyla karşılaştırmaya başlamaktadır. Beş yaşında çocukların diğer çocuklarla ağırlık ve görünüm açısından karşılaştırıldıkları ortaya konmuştur (Post vd., 2011). Beden algısı yaşam boyunca

gelişmektedir ancak beden algısının en çok etkilendiği dönem ergenliktir. Ergenlik döneminde yoğun fiziksel gelişim yaşayan kişiler genellikle bedenlerini başkalarıyla karşılaştırmaktadır (Kundakçı, 2005). Ergenlik dönemindeki fiziksel değişiklikler erkekleri ve kadınları farklı şekilde etkilemektedir. Kadınlarda artan yağ dokusu ve kadınlarda kilo alımı, ergenlikle birlikte beden algısını olumsuz etkilerken, ergenlik döneminde kas kütlesi ve boyu artan erkeklerde olumlu beden algısı yaratmaktadır (Şenyurek, 2018).

Bir kişinin vücudunu nasıl algıladığı, nesnel bir fenomen değil, öznel bir olgudur ve vücut algısı, kişinin gerçek görünümünden ziyade öznel görüşünü yansıtmaktadır. Bu tür öznel algılar, diğer insanların kendi bedenine ilişkin algılarıyla bağdaşmayabilir. Örneğin, zayıf bir kişi kendini fazla kilolu düşünebilmekte veya bedeninde kusur olmasa bile bedenini kusurlu olarak tanımlayabilmektedir. Kişinin var olan beden bölümleriyle onlara yüklediği anlam farklılık gösterebilmektedir (Cooper, Fairburn ve Hawker, 2007; Aslan, 2004). Kendi fikirlerine değer verseler de başkalarının görüşleri de bireyler için önemlidir ve geçerlidir çünkü kimse kendi beden algısını mükemmel olarak tanımlayamamaktadır (Er, 2015).

Bir kişinin hayal ettiği bedeni yorumlaması, benlik saygısı ile yüksek oranda ilişkilidir. Beden algısı, kişinin benlik saygısı düzeyinin artmasında ve kendisine olan güvenini oluşturmada etkilidir. Kişinin kendi bedeni ve bedenine ilişkin farkındalığı ve anlayışı, kendine olan güven, benlik saygısı ve kimlik oluşumu ile paraleldir. Erken yaşlardan itibaren fiziksel özelliklerin önemli olduğu düşüncesiyle karşı karşıya kalan birey; bedenini olumlu değerlendiren kişi, çevresiyle daha güvenli bir ilişki geliştirmekte ve daha başarılı olmaktadır; olumsuz değerlendirenler ise, güvensizlik ve değersizlik duygularıyla uğraşmak zorunda kalmaktadır (Sarwer, Wadden ve Foster, 1998; Aslan, 2004).

Fredrickson ve Roberts (1997), nesneleştirme teorisinde beden algısını inceleyerek, özellikle kadınların medya aracılığıyla güzel ve çekici kadın imajlarına maruz kaldıkları için fiziksel görünümünü sorguladıklarını ifade etmektedirler. Ayrıca teori, medyaya ve sosyal güzellik modellerine uyum sağlayamayanların dış görünüşlerinden utandıklarını ve dolayısıyla sosyal olarak yabancılaştıklarından da bahsetmektedirler. Başkalarının kendi bedenlerine ilişkin algılarını içselleştirenlerin

depresyon, cinsel işlev bozukluğu ve yeme bozuklukları riskinin arttığı ortaya konulmuştur.

2.7.Beden Algısının Bileşenleri

Beden algısı; bireyin kendi bedenini nasıl algıladığını ve bedeni hakkında nasıl hissettiğini içeren “gerçek beden”, vücudun içsel veya çevresel ihtiyaçlara tepkisini içeren “beden sunumu” ve iki bileşen için bu içsel standardın bir değerlendirmesini temsil eden “vücut ideali”ni içermektedir (Özaltın, 2003). Ayrıca beden algısı kavramı üç temel boyuttan oluşmaktadır. Bunlar: algı, tutum (kişinin vücudunu ideal incelik boyutuna nasıl adapte ettiği) ve davranış (beslenme sıklığı, egzersiz ve diyet davranışı) (Botta, 1999).

2.7.1. Gerçek Beden

Gerçek beden, şu anda objektif olarak ölçebildiğimiz ve gözlemleyebildiğimiz mevcut bedenimizi tanımlamaktadır. Gerçek beden, genetik olarak var olmakta ve çevresel faktörler tarafından şekillenmektedir. Bireyin yaşamı boyunca gelişmekte ve değişmektedir (Er, 2015).

2.7.2. Beden İdeali

Bedenin bir bölümünün veya tüm vücudun istenilen şeklidir. Beden idealleri, bireylerin çocukluktan günümüze içselleştirdiği normlarla şekillenmektedir. Bireyin eğitimi, kültür düzeyi, çocukluğu ve yetişkinliği, dönemin modası gibi belirleyiciler beden ideallerini etkileyebilmektedir. Beden ideali kavramı bireyde sabit bir kavram değildir, beden değişmesiyle bu kavram değişmektedir. Değişiklikler çocuklukta başlar ve yaşlılığa kadar devam etmektedir (Özaltın, 2003). Herkesin ideal vücut normları farklıdır. Bireyler, kabul ettikleri normlar gerçek bedenlerinden uzaklaştıkça depresyon ve kaygı gibi ruhsal bozukluklar geliştirebilmektedir (Rodoplu, 1992). Medyadaki "ideal beden" in bireyin ideal ve algılanan bedenini etkilediğini göstermektedir. İdeal bir bedene ulaşmak ve kendilerinden beklentileri yükselen medyadan etkilenen bireyler, farklı yeme davranışlarına karar verebilmektedirler (Andrew vd., 2014).

Tarihe baktığımızda güzellik kavramı ilk kez antik dönemde ortaya çıkmıştır. Daha sonra zamanla toplumdan topluma değişmiştir. Örneğin; Günümüzde kadınların

mükemmel vücut olarak gördükleri ince ve narin bir vücut iken, eski zamanlarda tanrıçalara aşırı kilolu olmaları, hayranlıkla bakılırdı (Tezcan, 2009). Rönesans döneminde açık tenli, kilolu kadınların güzel kabul edildiği belirtilirken, sanayi döneminde ince belli kadınların, 1960'larda düz bir vücuda sahip kadınların 2000 yılında vücut hatları belli olan dolgun göğüs ve büyük kalça güzel kabul ediliyordu. Yaşadığımız kültürde “Yemeğin salçalısı kadının kalçası”, “Balkonsuz ev olmaz, göbeksiz erkek olmaz” gibi özdeyişler vardır ve ideal vücut normlarını oluştururken, günümüzde çok zayıf olmak sağlıklı beslenmek olarak eleştiriliyor ve fit olmak toplumsal bir norm haline gelmektedir.

Medya, zayıflık kavramını fiziksel uygunluk ile özdeşleştirmekte, bireyin ideal beden kavramını etkileyerek kaygıya neden olmaktadır (Özbolet, 2011). İdeal beden biçimlerinin medyadaki temsili kültürden kültüre değişmektedir. Kültürün ideal beden anlayışı medya aracılığıyla yayılmakta, bireyleri bu anlayışı içselleştirmeye ve bedenleri hakkında çeşitli olumsuz düşünceler geliştirmeye yönlendirmektedir (Tiggeman, 2011). Yapılan bir çalışmada, bireylerin sosyal medyada paylaştıkları fotoğraflara yapılan yorumlarla özgüvenlerinin arttığı söylenmektedir (Eşiyok-Sönmez ve Özgen, 2017). Almanya'da yapılan bir başka araştırma, sosyal medya kullanıcılarının sosyal medyada geçirdikleri zaman ile arkadaşlık ilişkileri ve ideal güzellik kavramları arasında anlamlı bir ilişki ortaya koymuştur (Selfhout vd., 2009).

2.7.3. Beden Sunumu

İnsanların ideal bedenlerinin etkisi altında gerçek bedenlerinde yaptıkları değişikliklerdir. Kişinin giydiği kıyafetler ve vücudunda yaptığı değişikliklerle birlikte vücut davranışını da içermektedir (Souto ve Garcia, 2002). Beden sunumu kavramının beden algısı üzerinde önemli bir etkisi olduğu düşünülmektedir. Beden sunumunun etkileri incelendiğinde, kendilerini fiziksel olarak yetersiz olarak algılayan kişilerin kaygı gibi duygular yaşadıkları, kendilerini olumlu olarak algılayanların ise tam tersine sosyal ilişkilerinde kendilerini güvende hissettikleri görülmektedir (Yararbaş, 2013). Beden sunumu, insanların görünüşlerini iyileştirmek için kendi içlerinde yaptıkları değişikliklerdir. Bedenin sunumunda medyanın etkisi oldukça fazladır (Morrison, Kalin ve Morrison, 2004).

2.8.Beden Algısını Etkileyen Faktörler

Bireyin kişilik özellikleri, genetik faktörler ve kültürel etkenlerin oluşturduğu beden algısı kavramına etki eden birçok faktör bulunmaktadır.

2.8.1. Cinsiyet

Cinsiyet değişkeni beden algısı araştırmalarında önemli bir değişken olarak görülmektedir. Araştırmalar, kadınların beden algılarına erkeklerden daha fazla önem verdiğini göstermektedir. Kadınların bedenlerine dikkatleri erkeklere göre daha erken gelişmekte ve bedenlerinin nasıl sunulduğu kadınlar için daha önemli görülmektedir (Harter, 1998; Öngören, 2015).

Beden algısı üzerine yapılan araştırmalar, bireyler arasında farklılıklar olduğunu göstermektedir. Örneğin; kadınların beden algısı üzerine yaşadıkları olumsuzluklar daha sık görülmektedir (Andrew, Tiggeman ve Clark, 2014). Bu durumda medyanın ve toplumun etkisi büyük görülmektedir. Medyanın kadınlar için "ideal beden ölçütü" sosyokültürel baskılar yaratmaktadır. Kadın bedeninin reklamlarda, dergilerde ve sosyal medyada tek bir ideal beden olarak temsil edilmesi bu sosyokültürel baskıyı artırmaktadır (Demir, 2006).

Başka bir sosyolojik çalışma, ağırlık kavramının cinsiyete göre de değiştiğini göstermiştir. Erkeklerde zayıf olmak olumlu bir durum iken, kadınlar için ideal bir durumdur (Kalafat ve Kıncal, 2006). Başka bir çalışmada, kadınların güzellik kavramının değerli olduğunu öğrenerek büyüdükleri, erkeklerin ise iyi bir fiziksel güce ve yeteneğe sahip olmanın değerli olduğunu öğrendiği belirtilmektedir. Bu farklılığın kadınların güzellik normlarına daha kolay uyum sağlamasını etkilediği gözlemlenmiştir (Oğuz 2005). Kadınların çocukluk döneminde geliştirdikleri beden algısı kavramları hayatlarının her aşamasında farklı şekillerde devam etmektedir. Belli bir standarda sahip bir kadın bedeni fikri, bireyin yaşamını önemli ölçüde etkileyebilmektedir. Erkekler için ideal beden standardı kadınlara göre çok iyi tanımlanmadığı için erkekler için ideal vücut kavramı dayanıklılık kavramından oluşmaktadır (Er, 2015).

Benzer şekilde Acar (2010), yaş gibi diğer değişkenlerin yanı sıra kadınların bedenleriyle erkeklerden daha fazla ilgilendiğine dikkat çekmiştir. Araştırmacı, birçok kadın için beden algısının erkeklerden daha erken yaşta başladığını ve erkeklere göre

çok daha geç yaşlarda bile ilgilenmeye devam ettiklerini belirtmektedir. Kadınların erkeklerden daha fazla veya daha sık beden algısına dair çarpıklıkları ve bedenlerinden memnun olmamalarının birkaç nedeni vardır. Kadınların toplumun atfettiği sosyal rollerine erkeklerden daha erken hazırlandığı bir ataerkil toplumda, beden algısı ile ilgili sorunların ilk olarak kızlarda ortaya çıkması beklenmektedir. Oktan ve Şahin (2010), medyada yer alan gizli ve açık mesajların özellikle kız ergenlere yönelik olduğuna işaret etmektedir. Bundan dolayı kadınların, erkeklerden daha çok kendi bedenlerine odaklandıkları ve basında gösterilen bireylerin görünüşleriyle kendilerini kıyaslayarak bir beden algısının oluştuğunu belirtmektedir.

Kalafat (2006), kadınlarda ve erkeklerde beden algısının vücut ağırlığı ile nasıl şekillendiğini aşağıda gösterildiği gibi ifade etmektedir. "Kadınlar ve erkekler için fazla kilolu olmanın farklı anlamları vardır. Erkekler düşük kiloyu olumlu olarak görürken, kızlar bunu arzu edilir görür. Erkeklerle kıyasla, kadınların kültürel güzellik standartları olarak görülen stereotiplere uymaları daha olasıdır" (Kalafat, 2006). Birçok araştırmacı, vücut algısının cinsiyete göre değişmesinin beklendiğine ve kadın ve erkeklerin dünyayı algılama biçimlerindeki farklılıkların bunu açıkladığına inanmaktadır. Oğuz'a (2005) göre iş dünyasında kadınların dış görünüşünün önemli bir rol oynadığına, erkeklerin ise bilgi, zeka ve sağlıklarının daha ön plana çıktığına dikkat çekmektedir.

2.8.2. Yaş

Oktan ve Şahin'e (2010) göre beden algısının bilişsel olarak somutlaşması 3 yaşına denk gelmektedir. 3 yaşında, çocuk cinsiyete yönelik ayırım yapabildiği için beden farkındalığı oluşmaya başlamaktadır. Sonraki dönemde çocuk okula başlamakta ve bu dönemde akran ilişkileri çocuğun ruhsal gelişimi için değerli olmaktadır. Okul çağındaki çocukların birbirleriyle fiziksel farklılıklarını keşfetmeleri bazen akranları tarafından zorbalığa yol açabilmektedir. Özellikle şişman, çok kısa veya çok uzun olmak akran zorbalığının hedefi olabilmektedir. Bir ilişkide canlanan bu beden farkındalığı çocukların kendilerine dair bir değerlendirmeye varmaktadır. Özellikle günümüz ortamında çocukların ekran kullanımı beden algılarını etkileyebilmektedir. Çizgi filmlerde yer alan beden figürleri ve gizli mesajlar, çocukların birbirleriyle etkileşimleri ve yaş koşulları çocuğun beden algısının oluşmasında etkili olmaktadır. Ayrıca Striegel-Moore ve Franko'a (2002) göre normalin üzerinde kilolu çocukların

damgalanması 3 yaşından itibaren görülebilmektedir. Küçük çocuklar, özellikle okula başladıklarında (6 yaş civarında), fazla kilolu (obez) bireylerin sosyal etiketlerinin farkında olabilmekte ve bu farkındalığı kullanarak memnuniyetlerini veya memnuniyetsizliklerini ifade edebilmektedirler (Smolak, 2002). Bireylerin kendi beden (vücut) büyüklüğü ve şekline ilişkin farkındalıklarının ve dolayısıyla sosyal etiketlere olan takıntılarının 7-8 yaş civarında geliştiği ve bazı durumlarda giderek katılaştığı gözlemlenmiştir (Williamson, Stewart, White ve York-Crowe, 2002). Aslan'a (2004) göre ergenlik döneminde bireyin kendisini çevresine ve kendisine kabul ettirme çabalarının arttığı ve kendini başkalarıyla daha fazla karşılaştırmaların olduğu ve ayrıca ergenlerde fiziksel, kimyasal (hormonal düzeyler) ve psikososyal değişikliklerin şiddetli yaşandığı bir dönemdir. Bu dönemde en fazla dikkat, bireyin kendi bedenine ve bu bedeni kıyasladığı yakın çevresindeki yaşlıtlarının bedenine odaklanmaktadır. Kendileriyle başkaları arasındaki bu karşılaştırmalar, ergenin zihinsel dengesinde olumsuzluklara yol açabilmektedir (Alagül, 2004).

Beden algısı sürekli değişmekte ve gelişmektedir. Yaşa, medyaya, dönemin medyasına, mevsimlik olaylara ve modasına göre şekil alabilmektedir(Arslangiray, 2013). Yaşa göre değişmekle birlikte kendini fiziksel olarak iyi algılayan kişiler sosyal ve iş ilişkilerinde başarı elde ettikleri vurgulamaktadır (Uğurlu ve Akın, 2008). Örneğin; yetişkinler ile yapılan araştırmalar beden algılarındaki memnuniyetsizliğin depresyon belirtilerini ortaya çıkardığını göstermektedir. Bununla birlikte, çocuklar ve ergenler arasında farklı sonuçlar gözlemlenmiştir. Beden algılarından daha az memnun olan ve fiziksel olarak kendilerini çekici bulmayan ergen ve çocukların depresyona daha yatkın oldukları ifade edilmektedir (Arslan ve ark. 1996). Ancak, bu tüm ergenler ve çocuklar için geçerli değildir. Çünkü; fiziksel görünüşe ek olarak, fiziksel algı, bireyin kendini algılamasını içermektedir. Bu sebeple beden algısı nesnel olmaktan çok öznel bir kavram olarak kabul edilmektedir (Arslangiray, 2013).

2.8.3. Sosyal Çevre ve Toplum

Beden algısının oluşumunda kişisel faktörlerin yanı sıra sosyal faktörlerin de önemli bir etkisi vardır. Kişi doğduğu andan itibaren aile, sosyal çevre ve medya aracılığıyla içinde yaşadığı toplum tarafından kabul görmektedir. Bu nedenle tüm aile, kültürel ve yerel kimlikler kişinin benliğinin gelişmesinde önemli rol oynamaktadır. Bir kişinin kendi bedeni hakkındaki deneyimleri, duyguları ve tutumları ile

başkalarının bedenlerini nasıl değerlendirdiği dahil olmak üzere beden algısı, içinde yaşadığı sosyal kültürden etkilenmektedir. Örneğin, toplumun kavramsal güzellik temsilindeki değişkenlik bedensel algıyı etkilemektedir (Aslan, 2004). Ayrıca beden algısı yaşam boyunca sürekli değişmekte ve fiziksel değişime ek olarak zaman, sosyo-kültürel, mevsim, yaş, cinsiyet, kilo, sosyoekonomik durum, çalışma durumu, dini inançlar, medya baskısı, dönemin modası gibi birçok değişkenden etkilenmektedir (Uskun ve Şabaplı, 2013; Aslan, 2004). Ayrıca Fazla kilolu olmanın toplumsal tanımları, atasözleri; medyada kurgusal yayınlar, cerrahi işlemlerin tanıtımı, medyada güzellikle ilgili haberlerin sık sık karşımıza çıkması gibi birçok faktör insanların zihinlerinde beden algısının şekillenmesinde rol oynamaktadır (Değirmenci, 2006). Beden algısı üzerine yapılan sosyal araştırmalar, insanların algısı üzerinde etkili olabilmektedir. Bedenin bir kimlik olarak algılanmasıyla birlikte fiziksel özelliklere çeşitli toplumsal göndermeler yapılmaktadır. Özellikle Batı medeniyetinin ortaya koyduğu moda dünyasında zarif kadın, günümüzde ulaşılabilen başarı olarak adlandırılmaktadır. İncelik hedefine ulaşmak için emek veren kadınlar, arzu ettikleri amaca nesnel olarak varsalar bile vücutlarından memnun hissetmeyebilmektedirler. Demir (2006) tarafından ortaya konulan bir araştırmada, katılımcıların büyük çoğunluğu uluslararası standartlarla belirlenen ağırlık standartlarının güzellik kavramını yansıtmadığını düşündüklerini belirtmişlerdir. Çoğu insan sağlıklı bir kiloyu korumanın tatmin edici olmadığını düşünmekte ve daha zayıf olmak istemektedir.

Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte beden memnuniyetsizliği sosyal medya ile kitlelere aktarıldığı düşünülmektedir. Sosyal medyanın etkisi olarak bireyler kendilerini diğer bireylerle kıyaslamakta ve kendi beden algıları etkilenmektedir (Holmqvist ve Frisén, 2012). Başka bir çalışmada ise bireylerin bedenlerini algılama biçimlerinin çevresel faktörlere göre değişiklik gösterdiği ve çevrenin psiko-sosyal iyi oluşlarını etkilediği ortaya konmuştur (Bacon, Stern, Van Loan ve Keim, 2005). Bu çevresel faktörler incelendiğinde medya araçları dikkat çekmektedir. Medyanın beden algısı üzerindeki etkisi literatürde sosyokültürel yaklaşımla açıklanmaktadır. Sosyo-kültürel yaklaşım; Aile, arkadaş çevresi ve multimedya araçlarını içermektedir. Bu literatürde "Üçlü Model" olarak anılmaktadır. Medyanın etkisi üzerine yapılan araştırmalarda, medyanın beden algısı üzerindeki etkisine ek olarak, ideal bedene nasıl

ulaşılacağı konusunda medyada çeşitli önerilerin olduğu ifade edilmektedir (Silverstein, Perdue, Peterson ve Kelly, 1986).

Aslan'a (2004) göre bazı sosyal yapıların değişmesinin bireylerde, beden algısında değişikliklere neden olabileceğini belirtmektedir. Oğuz (2005), özellikle batı toplumlarında zayıf ve narin olmanın diğer bireylerinin onlara güzel, sağlıklı ve cinsel açıdan çekici olmalarının önünü açmaktadır. Batı kültürlerinde kutsanan zayıflık, güzellik anlayışı, bireylerin harekete geçmesine, diyet, spor, ilaç gibi yöntemlere sıklıkla başvurmasına neden olmaktadır. Beden algısı, birey tarafından idealin ötesinde olarak tanımlandıktan sonra, sıklıkla sağlık açısından da son derece riskli olan kesintisiz arayışlar başlamaktadır. Bazen bu çabalar gerçek bedeni ideal bedene dönüştürmek için yapılsa da bireyin beden algısının bozulması nedeniyle yeterli olmamaktadır. Çabanın kendisi amacın yerini almaktadır. Aslan (2004), öncelikle orta sınıf beyaz kadınlarda görüldüğü düşünülen yeme bozukluklarının artık bir norm olduğunu ve kültürel olarak farklı ülkelerde eşit derecede yaygın olmaya başladığını ifade etmektedir. Demir (2006), ulusal ve uluslararası sağlık kurumlarının belirlediği sağlık standartlarının bireyler tarafından kabul edilmediğini belirterek, sosyal değerlendirmelerin etkili olduğunu açıklamaktadır.

Lise öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırma, aynı cinsiyetten arkadaşların, özellikle de kızların baskısının, kilo vermede en etkili sosyo-kültürel faktör olduğunu ortaya koymuştur (Demir, 2006). Levine, Smolak ve Hayeden (2001) ergen kızlar üzerinde yaptıkları bir araştırmada aile, arkadaşlar ve medyanın zayıf/ince olmakla ilgili söylemlerinin üzerlerinde çok fazla baskı oluşturduğunu ve daha sonra ergen kızlarda beden memnuniyetsizliğine yol açtığını ifade edilmiştir.

2.9.Beden Algısı ve Narsisizm ile İlgili Araştırmalar

Beden algısı ve narsisizm arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmada narsisizm patolojik ve normal olarak iki farklı kategoriye ayrılmıştır. Normal narsisizm ile olumlu beden algısı arasında pozitif bir ilişki olduğu ancak patolojik narsisizm ile olumlu beden algısı arasındaki korelasyonun azaldığı gözlemlenmiştir (Davis, Claridge ve Cerullo, 1997).

Patolojik ve normal narsisizmin beden algısı üzerindeki etkilerini araştıran ve 404 kadını kapsayan bir başka çalışma, patolojik narsisizmin beden imajı üzerindeki

olumsuz etkisini doğrulamaktadır. Sonuçlar, patolojik narsisizm ile olumsuz beden imajı arasında yüksek bir ilişki olduğunu göstermektedir. Öte yandan normal narsisizm ile olumsuz beden algısı arasında bir ilişki bulunamamıştır (Swami, Cass, Waseema ve Furhamc, 2015).

Carrotte ve Anderson (2019), büyüklenmeci ve kırılğan narsisizmin nesnelleştirme ile beden algısı arasındaki ilişkide aracılık rolünü incelemiştir. Avusturyalı 277 genç kadının katıldığı bu araştırmada, kendini nesnelleştirme ile beden algısı arasındaki ilişkinin narsisizm tipine göre farklılık gösterdiği ortaya koymuştur. Kırılğan narsisizm ile kendini nesnelleştirme arasında yüksek bir ilişki bulunurken, büyüklenmeci narsistler öz-nesnelci bir tutum sergilemediğini ortaya koymuştur. Büyüklenmeci narsistlerin vücutlarından utanmadıkları bulunmuştur, bu da olumlu bir beden algısının işareti olarak yorumlanmaktadır. Beden algısı utancı kendini nesnelleştirme ile ilişkilendirilirken, narsisizmin bu ilişkide aracı değişken olarak önemli bir rol oynadığı ifade edilmiştir. Kırılğan narsisizmin beden algısından utanma ile kendini nesnelleştirme arasındaki ilişkiyi arttırdığı gözlemlenmiştir. Kırılğan narsisizmin beden algısı için bir risk faktörü olduğu, büyüklenmeci narsisizmin beden algısı için koruyucu bir faktör olduğu vurgulanmaktadır.

Büyüklenmeci narsistlerin sosyal medyadaki vücut algılarına duyarlılığını inceleyen başka bir araştırmaya 18-35 yaş arası 722 sosyal medya kullanıcısı katılmıştır. Narsistlerin daha sık oyun oynadığını, özçekimlere filtre eklediğini ve daha fazla değişiklikler yaptıklarını ortaya koymuştur. Bu sonuçların narsistlerin, beden algılarına yönelik kaygılı ve değişken tutumlarını desteklediği vurgulanmaktadır (Wang, 2019).

Alan yazın, grandiyöz ve kırılğan narsistik özellikler arasında bir ayrım yapmaktadır. Bunun grandiyöz narsisizm, şişirilmiş kendini beğenmişlik ve baskın olma gibi özelliklerle ilişkili olduğu bulunmuştur (Dickinson ve Pincus, 2003; Wink, 1991). Kırılğan narsisizm ise düşük özsaygı ve utançla ilişkili daha savunmacı ve güvensiz narsisizmi içermektedir (Dickinson ve Pincus, 2003; Wink, 1991). Ayrıca kırılğan narsisizm, bireyin narsisizmin temel özelliklerini dışsal bir tevazu ile bastırıldığına inanılmaktadır (Dickinson ve Pincus, 2003). Her iki narsisizm türünde de bireylerin beden algısını farklı şekilde etkilediği vurgulanmaktadır (Swami vd., 2015).

Araştırmalar, grandiyöz narsisizmi olan kişilerin diğerlerinden daha olumlu beden derecelendirmelerine (Davis, Claridge ve Brewer, 1996) ve beden memnuniyetine (Jackson, Ervin ve Hodge, 1992) sahip olduğunu göstermektedir. Grandiyöz narsisizmi olan insanlar, benlik saygısını gerçeekte olduğundan daha yüksek görebilmektedir (Bosson vd., 2008). Kırılgan narsisizmde bireyler benlik algılarını dış görünüşe göre değerlendirme ihtiyacı hissedebilmektedirler (Gordon ve Dombeck, 2010; Swami vd., 2015). Araştırmalar, kırılgan narsisime sahip bireylerin, kilo ile aşırı meşgul olma (Davis vd., 1997), zayıf olma arzusu ve düzensiz beslenme alışkanlıkları (Gordon ve Dombeck, 2010) gibi beden algılarını etkileyebilecek değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymaktadır. Kırılgan narsisizmin olumsuz beden algısı ile ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur (Davis vd., 1997; Gordon ve Dombeck, 2010).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin analizi başlıklarına yer verilmiştir.

3.1.Araştırma Modeli

Bu çalışmada yetişkinlerin narsistik kişilik özellikleri ile bedensel algıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Ayrıca narsistik kişilik özellikleri ve beden algısının çeşitli sosyodemografik değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu temel amaç doğrultusunda, bu çalışmada genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha fazla sayıda değişken arasında birlikte değişim olup olmadığını ve değişim var ise bunun derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırmalarda kullanılır (Karasar, 2011).

3.2.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Türkiye’de yaşayan 18 yaş üstü 398 bireyden oluşmaktadır. Araştırma çalışma grubu, seçkisiz olmayan uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir (Büyüköztürk vd., 2009). Uygun örnekleme yöntemi; iş gücü, zaman ve maddi açıdan tasarruf sağlayan ve örneklemin kolay ulaşılabilir olduğu bir örnekleme türü olarak tanımlanmaktadır (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012). 18 yaş üzeri olmak, araştırmaya katılmaya gönüllü olmak, okuma yazma bilmek örnekleme dahil edilme kriterleri olarak belirlenmiştir.

Verileri toplamaya başlamadan önce İstanbul Gelişim Üniversitesi Etik Kurulu’na başvurulmuş ve gerekli onaylar alınmıştır. Çalışmanın veri toplama aşaması Aralık 2020- Nisan 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Veri toplama araçları araştırmacı tarafından “Google Formlar” online anket portalına yüklenmiştir. Daha sonra, ölçekler sosyal medya ve e-posta aracılığıyla ulaşılan ve çalışmaya katılmaya gönüllü kişilere çevrimiçi form olarak uygulanmıştır. Gönüllü katılımcılar, bilgilendirilmiş onam formunu onayladıktan sonra kişisel bilgi formu ve ölçek sorularının olduğu sayfaya yönlendirilmişlerdir. Katılımcıların kişisel bilgi formu ve ölçek sorularını yanıtlama süreleri yaklaşık 20 dk. sürmektedir.

Örnekleme ilişkin sosyodemografik bilgiler Tablo 1’de gösterilmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, kardeş sayısı, doğum sırası, aile birlikte yaşama durumu ve kronik rahatsızlık durumu ile ilgili soruların olduğu ve araştırmacı tarafından hazırlanan toplam yedi (7) sorudan oluşan formdur.

3.3.2. Narsistik Kişilik Envanteri (NKE)

Narsistik Kişilik Envanteri (NKE), Raskin ve Hall tarafından (1979) sağlıklı kişilerde bulunan narsistik kişilik özelliklerinin sorgulanması amacıyla geliştirilmiştir. Envanter, 7 alt boyuttan ve 40 maddeden oluşmaktadır. Bu boyutlar: üstünlük, sömürücülük, otorite, kendine yeterlilik, kendini beğenme, hak iddia etme ve teşhircilik. Daha sonra Ames, Rose ve Anderson (2006) tarafından ölçeğin 16 soruluk kısa formu oluşturulmuştur. Orijinal formda bulunan 7 boyut, kısa form ile birlikte teşhircilik, üstünlük, Otorite, hak iddia etme, kendine yeterlilik ve sömürücülük olmak üzere 6 boyuta indirgenmiştir. Ölçeği yanıtlayanalar soru çiftlerinden kendileri için uygun gördükleri ifadeyi işaretlerler. Raskin ve Hall (1979)’in geliştirdiği ölçeğin orijinal formu için Cronbach’s Alfa iç tutarlılık katsayısı 0.84, Ames vd. (2006)’in geliştirdiği kısa formun iç tutarlılık katsayısı 0.65 ile 0.72 arasında, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ise 0.85 olarak hesaplanmıştır.

Envanterin Türkçe diline uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik çalışması Atay (2009) tarafından üniversite öğrencileri ve işletme çalışanlarından oluşan iki ayrı örneklem üzerinde yapılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda envanterin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0.65 bulunmuştur. Envanterin Otorite ve Hak İddia Etme boyutlarından alınabilecek puanlar 0-2 arasında değişirken, diğer dört boyutunda ise alınabilecek puanlar 0-3 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe kişinin narsistik eğilimi de artmaktadır (Atay, 2009).

3.3.3. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ)

Beden Algısı Ölçeği (BAÖ), bireylerin dış görünüşlerine ilişkin tutumlarını tespit etmek amacıyla Secord ve Jourand (1953) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek,

vücuttaki organ, bedeninin bir bölümü (yüz bacak, kol gibi) ya da işlevi ile ilgili olan 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin her bir maddesi “hiç beğenmiyorum”, “beğenmiyorum”, “kararsızım”, “beğeniyorum” ve “çok beğeniyorum” şeklinde %5’lik likert tipinde yanıtlanmaktadır. Her madde 1-5 arasında puanlar almakta olup ölçekten alınabilecek en düşük puan 40, en yüksek puan 200’dür. Ölçekten alınan puanların yüksekliği, kişinin vücut bölümlerinden veya işlevinden duyduğu memnuniyetin azalması anlamına gelirken alınan puanların düşüklüğü, memnuniyetin artması anlamına gelmektedir (Hamurcu, Öner, Telatar ve Yeşildağ 2015). Ölçeğin orijinal formunun Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı erkek grubu için 0.78, kadın grubu için 0.83 olarak hesaplanmıştır (SecordandJourand, 1953). Ölçeğin Türkçe uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik çalışması ise Hovardaoğlu (1993) tarafından üniversite öğrencilerinden oluşan örnekleme yapılmıştır. Ölçeğin iki yarım güvenilirliği katsayısı 0.75 olarak bulunmuşken Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.91 olarak hesaplanmıştır (Hovardaoğlu, 1993).

3.4.Verilerin Analizi

Araştırma için toplanan verilerin analizinde “SPSS 26.0 (Statistical PackageForSocialSciences)” programı kullanılmıştır. Verilerin analizine geçmeden önce veri girişleri kontrol edilmiştir. Daha sonra kayıp veri analizi yapılmıştır. Bu aşamalardan sonra 398 katılımcıdan elde edilen veriler üzerinden gerekli analizler yapılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla öncelikle Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk değerlerine bakıldı. Ardından Skewness (çarpıklık) – Kurtosis (basıklık) değerleri incelenmiştir. Bu değerlerin -0.13 ile -1.25 aralığında olduğu görülmüştür. Veri gruplarında bu değerlerin +1.5 ile -1.5 aralığında olması verilerin normal dağılımı için kabul edilebilir olarak değerlendirilmektedir (Cooper Cutting, 2010). Çalışmamızda bu değerler-1.5 ile +1.5 arasında olduğundan ve histogram ile beklenen olasılık grafiklerinin normal dağılıma yakın olduğu görüldüğünden veri setinin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir. Bu nedenle bu çalışmada parametrik analiz yöntemleri kullanılmıştır (Tabachnick ve Fidell, 2013).

İki bağımsız grubun bağımlı değişkene ilişkin puan ortalamaları arasındaki farklılığını tespit etmek için bağımsız örneklemler için t-testi; grup sayısı üç veya daha fazla olduğu durumlarda ise “tek yönlü varyans analizi (ANOVA)”, nicel değişkenler

arasındaki ilişkileri tespit etmek için ‘‘Pearson Korelasyon Analizi’’ ve bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni ne düzeyde yordadığını belirlemek için ‘‘oklu Doğrusal Regresyon Analizi’’ yapılması önerilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu araştırmada ilgili analizler kullanılmıştır ve anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde elde edilen verilere ilişkin yapılan analizlerden elde edilen bulgularına yer verilmiştir.

4.1. Betimsel İstatistikler

Beden Algısı Ölçeği (ASÖ) ve Narsistik Kişilik Envanteri'ne (ABSÖ) ilişkin özet istatistik değerleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1 Beden Algısı Ölçeği ve Narsistik Kişilik Envanteri'ne ilişkin betimsel istatistik değerleri

Değişkenler	Min.	Maks.	Ort.	Ss	Skewness	Kurtosis
BAÖ Toplam	40.00	197.00	104.21	28.67	0.33	0.44
NKE Toplam	0.00	15.00	4.88	3.00	0.68	0.34
Otorite	0.00	2.00	0.85	0.76	0.26	-1.25
Teşhircilik	0.00	3.00	.95	1.04	0.66	-0.89
Sömürücülük	0.00	3.00	1.01	0.91	0.49	-0.69
Hak İddia Etmek	0.00	2.00	0.43	0.59	1.02	0.04
Kendine Yeterlilik	0.00	3.00	0.83	0.84	0.69	-0.35
Üstünlük	0.00	3.00	0.81	0.92	0.92	-0.13

Not. N = 398, BAÖ: Beden Algısı Ölçeği, NKE: Narsistik Kişilik Envanteri

Tablo 1 incelendiğinde; ölçeklerden elde verilerin puan ortalamaları BAÖ Toplam için 104.21 (Ss = 28.67, Min = 40.00, Maks = 197.00), NKE Toplam için 4.88 (Ss = 3.00, Min = 0.00, Maks = 15.00), Otorite için 0.85 (Ss = 0.76, Min = 0.00, Maks = 2.00), Teşhircilik için 0.95 (Ss = 1.04, Min = 0.00, Maks = 3.00), Sömürücülük için 1.01 (Ss = 0.91, Min = 0.00, Maks = 3.00), Hak İddia Etme için 0.43 (Ss = 0.59, Min = 0.00, Maks = 2.00), Kendine Yeterlilik için 0.83 (Ss = 0.84, Min = 0.00, Maks = 3.00), Üstünlük için 0.81 (Ss = 0.92, Min = 0.00, Maks = 3.00) olarak hesaplanmıştır.

4.2. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

Araştırmaya dahil olan 398 katılımcıya ilişkin sosyodemografik bilgiler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri

	<i>n</i>	%
Yaş		
18-25	182	45.7
26-35	117	29.4
36-45	46	11.6
46-55	30	7.5
55 üzeri	23	5.8
Cinsiyet		
Kadın	284	71.4
Erkek	114	28.6
Medeni Durumu		
Evli	138	65.3
Bekar	260	34.7
Eğitim Durumu		
İlköğretim	35	8.8
Lise	69	17.3
Lisans	226	56.8
Lisansüstü	68	17.1
Kardeş Sayısı		
Kardeş yok	22	5.5
1 Kardeş	88	22.1
2 Kardeş	86	21.6
3 Kardeş	93	23.4
4 Kardeş	53	13.3
5 ve üzeri kardeş	56	14.1
Aile ile Birlikte Yaşama Durumu		
Ayrı	107	26.9
Birlikte	291	73.1
Kronik Rahatsızlık		
Hayır	337	84.7
Evet	61	15.3

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların 182'sinin (%45.7) 18-25, 117'sinin (%29.4) 26-35, 46'sının (%11.6) 36-45, 30'unun (%7.5) 46-55 ve 23'ünün (%5.58) 55 yaş üzeri olduğu görülmektedir. Katılımcıların 284'ü (%71.4) kadın, 114'ü (%28.6) erkektir. 138 kişi (%65.3) evliyken 260 kişi (%34.) ise bekindir. Eğitim durumuna baktığımızda 35'inin (%8.8) ilköğretim, 69'unun (%17.3) lise, 226'sının (%56.8)

lisans, 68'inin (%17.1) lisansüstü eğitim düzeyine sahip olduğu görülmektedir. 22 kişinin (%5.5) hiç kardeşi yokken 88'inin (%22.1) 1 kardeşi, 86'sının (%21.6) 2 kardeşi, 93'ünün (%23.4) 3 kardeşi, 53'ünün (%13.3) 4 kardeşi ve 56'sının (%14.1) 5 ve üzeri kardeşi vardır. 107 katılımcı (%26.9) ailesinden ayrı yaşıyorken 291 katılımcı ise (%73.1) ailesi ile birlikte yaşamaktadır. 337 kişinin (%84.7) herhangi bir kronik rahatsızlığı yokken 61 kişinin (%15.3) kronik rahatsızlığı bulunmaktadır.

4.3.Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

Katılımcıların Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) ve alt boyutları puan ortalamaları arasındaki ilişkileri incelemek için Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE)alt boyutları puan ortalamaları arasındaki ilişkiye dair Pearson Korelasyon Analizi sonuçları

	1	2	3	4	5	6	7	8
1.BAÖ Toplam	-							
2.NKE Toplam	-0.174**	-						
3.Otorite	-0.124**	0.610**	-					
4.Teşhircilik	-0.095	0.609**	0.282**	-				
5.Sömürücülük	-0.175**	0.653**	0.295**	0.178**	-			
6.Hak İddia Etme	0.062	0.288**	0.086	0.126*	0.041	-		
7.Kendine Yeterlilik	-0.132**	0.616**	0.271**	0.126*	0.341**	0.030	-	
8.Üstünlük	-0.102*	0.670**	0.245**	0.247**	0.353**	0.019	0.371**	-

*Not.*BAÖ: Beden Algısı Ölçeği, NKE: Narsistik Kişilik Envanteri

* p<0.05, ** p<0.01

Yapılan analiz sonucuna göre BAÖ Toplam ile NKE Toplam ($r = -0.174, p < 0.01$) arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Aynı şekilde BAÖ Toplam ile NKE alt boyutları olan Otorite ($r = -0.124, p < 0.01$), Sömürücülük ($r = -0.175, p < 0.01$), Kendine Yeterlilik ($r = -0.132, p < 0.01$), Üstünlük ($r = -0.102, p < 0.05$) arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. BAÖ Toplam ile NKE alt boyutları olan Teşhircilik ve Hak iddia etme arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunamamıştır ($p > 0.05$).

4.4. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Cinsiyete Göre Farklaşmasına İlişkin Bulgular

Kadın ve erkek katılımcıların Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek için bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamalarının cinsiyete göre farklılaşmasına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Kadın		Erkek		t	p	Cohen's d
	Ort.	SS	Ort.	SS			
BAÖ Toplam	105.05	26.87	102.12	32.78	0.85	0.398	0.10
NKE Toplam	4.51	2.73	5.81	3.44	-3.60	< .001	0.42
Otorite	0.80	0.74	0.97	0.81	-2.02	0.044	0.22
Teşhircilik	0.90	1.01	1.06	1.10	-1.36	0.175	0.15
Sömürücülük	0.93	0.90	1.21	0.92	-2.76	0.006	0.31
Hak İddia Etme	0.41	0.56	0.47	0.65	-0.95	0.345	0.10
Kendine Yeterlilik	0.76	0.80	1.00	0.90	-2.55	0.011	0.28
Üstünlük	0.69	0.87	1.09	1.00	-3.92	< .001	0.42

Not. N = 398. BAÖ: Beden Algısı Ölçeği, NKE: Narsistik Kişilik Envanteri

Tablo 4 incelendiğinde, cinsiyete göre katılımcıların NKE Toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur [$t(396) = -3.60$, $p < 0.001$, $d = 0.42$]. Erkeklerin NKE Toplam puan ortalamasının (Ort. = 5.81, Ss = 3.44) kadınların puan ortalamasından (Ort. = 4.51, Ss = 2.73) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Cinsiyete göre katılımcıların Otorite puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur [$t(396) = -2.02$, $p < 0.05$, $d = 0.22$]. Erkeklerin Otorite puan ortalamasının (Ort. = 0.97, Ss = 0.81) kadınların puan ortalamasından (Ort. = 0.80, Ss = 0.74) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Cinsiyete göre katılımcıların Sömürücülük puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur [$t(396) = -2.76$, $p < 0.01$, $d = 0.31$]. Erkeklerin Sömürücülük puan ortalamasının (Ort. = 1.21, Ss = 0.92) kadınların puan

ortalamasından (Ort. = 0.93, Ss = 0.90) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Cinsiyete göre katılımcıların Kendine Yeterlilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur [$t(396) = -2.55, p < 0.05, d = 0.28$]. Erkeklerin Kendine Yeterlilik puan ortalamasının (Ort. = 1.00, Ss = 0.90) kadınların puan ortalamasından (Ort. = 0.76, Ss = 0.80) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Cinsiyete göre katılımcıların Üstünlük puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur [$t(396) = -3.92, p < 0.001, d = 0.42$]. Erkeklerin Üstünlük puan ortalamasının (Ort. = 1.09, Ss = 1.00) kadınların puan ortalamasından (Ort. = 0.69, Ss = 0.87) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Cinsiyete göre katılımcıların BAÖ Toplam ve NKE alt boyutları Teşhircilik, Hak iddia etme puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

4.5. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Medeni Duruma Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

Evli ve Bekar katılımcıların Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek için bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE)alt boyutları puan ortalamalarının medeni duruma göre farklılaşmasına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Bekar		Evli		<i>t</i>	<i>p</i>	Cohen's <i>d</i>
	<i>Ort.</i>	<i>SS</i>	<i>Ort.</i>	<i>SS</i>			
BAÖToplam	106.76	25.50	99.41	33.42	2.26	0.025	0.25
NKE Toplam	4.70	3.04	5.22	2.90	-1.66	0.097	0.18
Otorite	0.89	0.77	0.78	0.76	1.32	0.189	0.14
Teşhircilik	0.94	1.02	0.97	1.09	-0.29	0.771	0.03
Sömürücülük	0.90	0.88	1.22	0.93	-3.30	0.001	0.34
Hak İddia Etme	0.45	0.60	0.39	0.57	0.95	0.344	0.10
Kendine Yeterlilik	0.76	0.84	0.96	0.82	-2.32	0.021	0.24
Üstünlük	0.76	0.93	0.90	0.91	-1.45	0.148	0.15

Not. N = 398. BAÖ: Beden Algısı Ölçeği, NKE: Narsistik Kişilik Envanteri

Tablo 5 incelendiğinde, medeni duruma göre katılımcıların BAÖ Toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur [$t(396) = 2.26$, $p < 0.05$, $d = 0.25$]. Bekarların BAÖ Toplam puan ortalamasının (Ort. = 106.76, Ss = 25.50) evlilerin puan ortalamasından (Ort. = 99.41, Ss = 33.42) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Medeni duruma göre katılımcıların Sömürücülük puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur [$t(396) = -3.30$, $p < 0.01$, $d = 0.34$]. Evlilerin Sömürücülük puan ortalamasının (Ort. = 1.22, Ss = 0.93) bekarların puan ortalamasından (Ort. = 0.90, Ss = 0.88) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Medeni duruma göre katılımcıların Kendine Yeterlilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur [$t(396) = -2.32$, $p < 0.05$, $d = 0.24$]. Evlilerin Kendine Yeterlilik puan ortalamasının (Ort. = 0.96, Ss = 0.82) bekarların puan ortalamasından (Ort. = 0.76, Ss = 0.84) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Medeni duruma göre katılımcıların NKE Toplam, Otorite, Teşhircilik, Hak iddia etme ve Üstünlük puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

4.6. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Aile ile Yaşama Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

Ailesi ile yaşayan ve ailesinden ayrı yaşayan katılımcıların Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek için bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamalarının aile ile yaşama durumuna göre farklılaşmasına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Ayrı		Birlikte		<i>t</i>	<i>p</i>	Cohen’s <i>d</i>
	<i>Ort.</i>	<i>SS</i>	<i>Ort.</i>	<i>SS</i>			
BAÖ Toplam	108.54	28.32	102.62	28.69	1.83	0.068	0.21
NKE Toplam	4.92	2.95	4.87	3.02	0.14	0.891	0.02
Otorite	0.93	0.80	0.82	0.75	1.16	0.246	0.13
Teşhircilik	0.94	1.04	0.95	1.04	-0.07	0.946	0.01
Sömürücülük	0.95	0.94	1.03	0.91	-0.79	0.433	0.09
Hak İddia Etme	0.46	0.63	0.42	0.57	0.58	0.562	0.06
Kendine Yeterlilik	0.80	0.78	0.84	0.86	-0.40	0.688	0.05
Üstünlük	0.83	0.86	0.80	0.95	0.33	0.741	0.04

Not. BAÖ: Beden Algısı Ölçeği, NKE: Narsistik Kişilik Envanteri

Tablo 6 incelendiğinde, aile ile yaşama durumuna göre katılımcıların BAÖ Toplam, NKE toplam ve alt boyutları Otorite, Teşhircilik, Sömürücülük, Hak iddia etme, Kendine yeterlilik, Üstünlük puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

4.7. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Kronik Rahatsızlık Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

Kronik rahatsızlığı olan ve olmayan katılımcıların Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek için bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE)alt boyutları puan ortalamalarının kronik rahatsızlık durumuna göre farklılaşmasına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Hayır		Evet		<i>t</i>	<i>p</i>	<i>Cohen's d</i>
	<i>Ort.</i>	<i>SS</i>	<i>Ort.</i>	<i>SS</i>			
BAÖToplam	103.16	29.49	110.02	23.03	-2.04	0.044	0.26
NKE Toplam	4.82	3.00	5.23	3.04	-0.98	0.326	0.14
Otorite	0.84	0.78	0.90	0.70	-0.59	0.554	0.08
Teşhircilik	0.97	1.03	0.82	1.07	1.06	0.289	0.15
Sömürücülük	1.01	0.91	1.02	0.92	-0.04	0.972	0.00
Hak İddia Etme	0.42	0.58	0.51	0.65	-1.13	0.258	0.15
Kendine Yeterlilik	0.82	0.84	0.92	0.86	-0.87	0.383	0.12
Üstünlük	0.76	0.92	1.07	0.91	-2.40	0.017	0.33

Not. BAÖ: Beden Algısı Ölçeği, NKE: Narsistik Kişilik Envanteri

Tablo 7 incelendiğinde, kronik rahatsızlık durumuna göre katılımcıların BAÖ Toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur [$t(396) = -2.04, p < 0.05, d = 0.26$]. Kronik rahatsızlığı bulunanları BAÖ Toplam puan ortalamasının (Ort. = 110.02, Ss = 23.03) kronik rahatsızlığı bulunmayanların puan ortalamasından (Ort. = 103.16, Ss = 29.49) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Kronik rahatsızlık durumuna göre katılımcıların Üstünlük puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur [$t(396) = -2.40, p < 0.05, d = 0.33$]. Kronik rahatsızlığı bulunanların Üstünlük puan ortalamasının (Ort. = 1.07, Ss = 0.91) kronik rahatsızlığı bulunmayanların puan ortalamasından (Ort. = 0.76, Ss = 0.92) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Kronik rahatsızlık durumuna göre katılımcıların NKE toplam ve alt boyutları Otorite, Teşhircilik, Sömürücülük, Hak iddia etme, Kendine yeterlilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

4.8. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

Yaş değişkenine göre katılımcıların Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup

olmadığını tespit etmek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamalarının yaşa göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

		<i>n</i>	<i>Ort.</i>	<i>Ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	η^2	Fark
BAÖToplam	18-25 ^a	182	104.82	24.72	1.01	0.387	0.01	
	26-35 ^b	117	102.53	33.73				
	36-45 ^c	46	100.24	32.03				
	46 ve üzeri ^d	53	109.30	26.00				
NKE Toplam	18-25 ^a	182	4.83	2.98	1.49	0.218	0.01	
	26-35 ^b	117	5.32	3.09				
	36-45 ^c	46	4.41	2.84				
	46 ve üzeri ^d	53	4.51	2.98				
Otorite	18-25 ^a	182	0.90	0.75	6.15	< .001	0.04	b>c,d a>d
	26-35 ^b	117	1.01	0.77				
	36-45 ^c	46	0.63	0.80				
	46 ve üzeri ^d	53	0.55	0.64				
Teşhircilik	18-25 ^a	182	0.99	1.09	0.61	0.607	0.00	
	26-35 ^b	117	0.99	0.99				
	36-45 ^c	46	0.80	0.93				
	46 ve üzeri ^d	53	0.85	1.08				
Sömürücülük	18-25 ^a	182	0.89	0.91	3.97	0.008	0.03	b>a
	26-35 ^b	117	1.24	0.89				
	36-45 ^c	46	1.07	0.90				
	46 ve üzeri ^d	53	0.89	0.91				
Hak İddia Etme	18-25 ^a	182	0.52	0.61	5.33	0.001	0.04	a>c,d
	26-35 ^b	117	0.46	0.60				
	36-45 ^c	46	0.22	0.51				
	46 ve üzeri ^d	53	0.25	0.48				
Kendine Yeterlilik	18-25 ^a	182	0.79	0.83	0.76	0.519	0.01	
	26-35 ^b	117	0.83	0.90				
	36-45 ^c	46	1.00	0.76				
	46 ve üzeri ^d	53	0.83	0.78				
Üstünlük	18-25 ^a	182	0.75	0.90	3.00	0.031	0.02	d>a
	26-35 ^b	117	0.79	0.93				
	36-45 ^c	46	0.70	0.84				
	46 ve üzeri ^d	53	1.15	1.01				

Tablo 8 incelendiğinde, yaşa göre katılımcıların Otorite puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F(3, 394) = 6.15, p < 0.001, \eta^2 = 0.04$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan Scheffe testi sonucunda, 26-35 yaş aralığında olan katılımcıların Otorite puan ortalaması ($Ort. = 1.01, Ss = 0.77$) 36-45 ($Ort. = 0.63, Ss = 0.80$) ve 46 ve üzeri ($Ort. = 0.55, Ss = 0.64$) yaş aralığında olan katılımcıların puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

18-25 yaş aralığındaki katılımcıların Otorite puan ortalaması (Ort. = 0.90, Ss = 0.75) 46 ve üzeri yaş aralığında olan katılımcıların puan ortalamasından (Ort. = 0.55, Ss = 0.64) anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Yaşa göre katılımcıların Sömürücülük puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F(3, 394) = 3.97, p = 0.008, \eta^2 = 0.03$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan Scheffe testi sonucunda, 26-35 yaş aralığındaki katılımcıların Sömürücülük puan ortalaması (Ort. = 1.24, Ss = 0.89) 18-25 yaş aralığında olan katılımcıların puan ortalamasından (Ort. = 0.89, Ss = 0.91) anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Yaşa göre katılımcıların Hak İddia Etme puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F(3, 394) = 5.33, p = 0.001, \eta^2 = 0.04$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan Scheffe testi sonucunda, 18-25 yaş aralığında olan katılımcıların Hak İddia Etme puan ortalaması (Ort. = 0.52, Ss = 0.65) 36-45 (Ort. = 0.22, Ss = 0.51) ve 46 ve üzeri (Ort. = 0.25, Ss = 0.48) yaş aralığında olan katılımcıların puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Yaşa göre katılımcıların Üstünlük puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F(3, 394) = 3.00, p = 0.031, \eta^2 = 0.02$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan Scheffe testi sonucunda, 46 ve üzeri yaş aralığındaki katılımcıların Üstünlük puan ortalaması (Ort. = 1.15, Ss = 1.01) 18-25 yaş aralığında olan katılımcıların puan ortalamasından (Ort. = 0.75, Ss = 0.90) anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Yaşa göre katılımcıların BAÖ toplam, NKE toplam ve Teşhircilik ve Kendine Yeterlilik alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

4.9. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Kardeş Sayısına Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

Kardeş Sayısına göre katılımcıların Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamalarının kardeş sayısına göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

		<i>n</i>	<i>Ort.</i>	<i>Ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	η^2	Fark
BAÖ Toplam	Kardeş yok	22	98.41	28.77	0.71	0.617	0.01	
	1 Kardeş	88	103.65	27.16				
	2 Kardeş	86	103.49	28.36				
	3 Kardeş	93	104.72	28.32				
	4 Kardeş	53	101.87	32.39				
	5 ve üstü	56	109.88	28.66				
NKE Toplam	Kardeş yok	22	4.86	2.05	0.40	0.847	0.01	
	1 Kardeş	88	5.20	3.26				
	2 Kardeş	86	5.00	3.17				
	3 Kardeş	93	4.66	2.67				
	4 Kardeş	53	4.66	3.16				
	5 ve üstü	56	4.79	3.07				
Otorite	Kardeş yok	22	0.95	0.58	0.56	0.732	0.01	
	1 Kardeş	88	0.93	0.80				
	2 Kardeş	86	0.87	0.82				
	3 Kardeş	93	0.78	0.75				
	4 Kardeş	53	0.85	0.74				
	5 ve üstü	56	0.77	0.74				
Teşhircilik	Kardeş yok	22	1.18	1.14	1.15	0.336	0.01	
	1 Kardeş	88	1.00	1.07				
	2 Kardeş	86	1.10	1.05				
	3 Kardeş	93	0.83	0.95				
	4 Kardeş	53	0.81	1.08				
	5 ve üstü	56	0.88	1.03				
Sömürücülük	Kardeş yok	22	0.91	0.75	0.27	0.929	0.00	
	1 Kardeş	88	1.08	0.94				
	2 Kardeş	86	1.00	0.95				
	3 Kardeş	93	0.99	0.90				
	4 Kardeş	53	0.94	0.91				
	5 ve üstü	56	1.07	0.93				
Hak İddia Etme	Kardeş yok	22	0.55	0.60	0.80	0.553	0.01	
	1 Kardeş	88	0.38	0.53				
	2 Kardeş	86	0.43	0.62				
	3 Kardeş	93	0.48	0.62				
	4 Kardeş	53	0.47	0.58				
	5 ve üstü	56	0.34	0.58				
Kendine Yeterlilik	Kardeş yok	22	0.77	0.81	0.24	0.946	0.00	
	1 Kardeş	88	0.88	0.83				
	2 Kardeş	86	0.84	0.85				
	3 Kardeş	93	0.87	0.85				
	4 Kardeş	53	0.79	0.86				
	5 ve üstü	56	0.75	0.84				
Üstünlük	Kardeş yok	22	0.50	0.60	1.60	0.160	0.02	
	1 Kardeş	88	0.94	1.01				
	2 Kardeş	86	0.76	0.94				
	3 Kardeş	93	0.70	0.83				
	4 Kardeş	53	0.79	0.93				
	5 ve üstü	56	0.98	0.96				

Tablo 9 incelendiğinde, kardeş sayısına göre katılımcıların BAÖ toplam, NKE toplam ve Otorite, Teşhircilik, Sömürücülük, Hak İddia Etme, Kendine Yeterlilik, Üstünlük puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

4.10. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

Eğitim durumuna göre katılımcıların Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) ile Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutları puan ortalamalarının eğitim durumuna göre farklılaşmasına ilişkin ANOVA sonuçları

		<i>n</i>	<i>Ort.</i>	<i>Ss</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	η^2	Fark
BAÖToplam	İlköğretim ^a	35	111.37	35.57	0.98	0.402	0.01	
	Lise ^b	69	101.83	39.11				
	Lisans ^c	226	104.38	25.48				
	Lisansüstü ^d	68	102.40	21.45				
NKE Toplam	İlköğretim ^a	35	4.63	2.64	2.55	0.056	0.02	
	Lise ^b	69	5.78	3.21				
	Lisans ^c	226	4.71	2.95				
	Lisansüstü ^d	68	4.66	3.02				
Otorite	İlköğretim ^a	35	0.66	0.68	1.34	0.260	0.01	
	Lise ^b	69	0.97	0.79				
	Lisans ^c	226	0.84	0.77				
	Lisansüstü ^d	68	0.87	0.75				
Teşhircilik	İlköğretim ^a	35	0.71	0.96	0.84	0.472	0.01	
	Lise ^b	69	1.04	1.06				
	Lisans ^c	226	0.97	1.05				
	Lisansüstü ^d	68	0.91	1.03				
Sömürücülük	İlköğretim ^a	35	1.06	0.94	1.78	0.151	0.01	
	Lise ^b	69	1.23	0.93				
	Lisans ^c	226	0.95	0.87				
	Lisansüstü ^d	68	0.99	1.00				
Hak İddia Etme	İlköğretim ^a	35	0.40	0.50	0.42	0.735	0.00	
	Lise ^b	69	0.43	0.67				
	Lisans ^c	226	0.41	0.56				
	Lisansüstü ^d	68	0.50	0.63				
Kendine Yeterlilik	İlköğretim ^a	35	0.91	0.92	1.20	0.308	0.01	
	Lise ^b	69	0.99	0.92				

	Lisans ^c	226	0.78	0.82				
	Lisansüstü ^d	68	0.81	0.78				
Üstünlük	İlköğretim ^a	35	0.89	0.83	4.19	0.006	0.03	b>c, d
	Lise ^b	69	1.12	1.08				
	Lisans ^c	226	0.77	0.91				
	Lisansüstü ^d	68	0.59	0.78				

Tablo 10 incelendiğinde, eğitim durumuna göre katılımcıların Üstünlük puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F(3, 394) = 4.19, p=0.006, \eta^2=0.03$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan Scheffe testi sonucunda, eğitim düzeyi lise olan katılımcıların Üstünlük puan ortalaması (Ort. = 1.12, Ss = 1.08), eğitim düzeyi Lisans (Ort. = 0.77, Ss = 0.91) ve Lisansüstü (Ort. = 0.59, Ss = 0.78) olan katılımcıların puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Eğitim durumuna göre katılımcıların BAÖ toplam, NKE toplam ve Otorite, Teşhircilik, Sömürücülük, Hak İddia Etme, Kendine Yeterlilik puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

4.11. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) Yordayıcıları Olarak Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutlarının Beden Algısı Ölçeği (BAÖ) puanlarını yordayıp yordamadığını belirlemek için Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Beden Algısı Ölçeği (BAÖ)yordayıcıları olarak Narsistik Kişilik Envanteri (NKE) alt boyutlarına ilişkin çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları

Değişkenler	B	SH	β	t	p	95.00% GA
(Sabit)	111.91	2.76	0.00	40.58	< .001	[106.49, 117.33]
Otorite	-2.21	2.03	-0.06	-1.08	0.279	[-6.21, 1.79]
Teşhircilik	-1.56	1.45	-0.06	-1.07	0.284	[-4.42, 1.30]
Sömürücülük	-3.97	1.74	-0.13	-2.28	0.023	[-7.39, -0.54]
Hak İddia Etme	3.98	2.43	0.08	1.64	0.102	[-0.79, 8.75]
Kendine Yeterlilik	-2.24	1.89	-0.07	-1.18	0.238	[-5.96, 1.48]
Üstünlük	-0.21	1.74	-0.007	-0.12	0.906	[-3.63, 3.22]

Not. Bağımlı Değişken: BAÖ Toplam, GA: Güven Aralığı $F(6,391) = 3.37, p = 0.003, R^2 = 0.05$

Yapılan analiz sonucuna göre kurulan regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur $F(6,391) = 3.37, p = 0.003, R^2 = 0.05$. Sömürücülük alt boyutunun Beden Algısı Ölçeği'nin (BAÖ) anlamlı yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($B = -3.97, t(391) = -2.28, p = 0.023$).

Bağımlı değişken olan beden algısındaki değişimin %5'i modeldeki tüm değişkenler tarafından açıklanmaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

Araştırma bulgularımıza göre Beden Algısı Ölçeği toplam puanı ile Narsistik Kişilik Envanteri toplam puanları arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Araştırma bulgularımızla uyumlu olarak Kör (2019) tarafından üniversite eğitimi gören kız öğrencilerde yeme tutumlarının, beden algısı ve narsistik kişilik özelliği ile olan ilişkisini araştırdığı çalışmasında beden algısı ile narsistik kişilik arasında negatif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki ortaya koymuştur. Narsisizm ve beden algısı arasındaki ilişkiyi inceleyen başka bir çalışmada narsisizm patolojik ve normal olmak üzere iki kategoriye ayrılmıştır. Araştırma, normal narsisizm ile olumlu beden algısı arasında pozitif bir ilişki olduğunu, patolojik narsisizm ile olumlu beden algısı arasında negatif ilişki olduğunu ortaya koymaktadır (Davis, Claridge ve Cerullo, 1997). Patolojik narsisizm ve normal narsisizmin beden algısı üzerindeki etkilerini araştıran başka bir çalışma, patolojik narsisizmin beden algısı üzerindeki olumsuz etkisini ortaya koymaktadır. Bulgular, patolojik narsisizm ile olumsuz beden algısı arasında yüksek bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır (Swami vd., 2015).

Araştırma bulgularımıza göre cinsiyete göre katılımcıların Narsistik Kişilik Envanteri toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Erkeklerin Narsistik Kişilik Envanteri toplam puan ortalamasının kadınların puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırma bulgularımızla uyumlu olarak Hamedoğlu (2009) yaptığı araştırmasında cinsiyete göre erkeklerin narsisizm düzeylerinin kadınların narsisizm düzeylerinden anlamlı düzeyde istatistiksel olarak yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Yapılan başka bir araştırmada Yersel'in (2019) çocuk ve ergenlerde bağlanma stillerinin çocukluk çağı narsisizmi ile arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında erkek çocuklarının, çocukluk çağı narsisizm puanı kız çocuklarının çocukluk çağı narsisizm puanlarından daha yüksek bulunmuştur. Gönülalan (2019) ortaokul öğrencilerinde narsisizm ve öz yeterlik kavramlarını ele almaktadır. Buna göre erkek öğrencilerin narsistik özellikler gösterme düzeyi kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Kaya ve Kalkan (2019) tarafından yapılan bir çalışmada üniversite öğrencilerinin narsistik eğilimleri tartışılmış ve erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha yüksek narsisizm düzeylerine sahip oldukları bulunmuştur. Ayrıca karşı cinsten beklenen davranış

kalıplarından etkilenen toplum tarafından belirlenen sosyal roller, erkeklerin toplumda daha yüksek bir rol ve statüye sahip olmalarını sağlamaktadır (Connell, 2017; Eagly ve Wood, 1999). Baskınlık ve otorite, gücün fiziksel ifadesi ve öfke gibi narsistik özellikler, özünde erkeksi özellikler olarak tanımlanabilmektedir. Dolayısıyla erkeklerin kadınlara göre daha narsistik özellikler sergiledikleri söylenebilmektedir (Grijalva vd., 2015).

Cinsiyete göre katılımcıların Beden Algısı Ölçeği toplam puan arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Alanyazın incelendiğinde araştırma bulgularımız uyumlu olarak algılanan bedenle ilgili yapılan çalışmalarda bireyler arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Olumsuz beden algısının özellikle kadınlarda daha yaygın olduğu düşünülmektedir (Andrew, Tiggeman ve Clark, 2014). Bıyıklı (2021), sosyal medyanın; yeme tutumu, duygusal yeme ve beden algısı üzerindeki etkisini incelediği araştırmasında cinsiyet ile beden algısı arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığını ortaya koymaktadır. Benzer şekilde Şen (2019) genç yetişkinliklerde beş faktörlü kişilik özellikleri ile beden algısı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında cinsiyet ile beden algısı arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığını ortaya koymaktadır. Erkeklerin beden algıları puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu araştırmalar çoğunlukta olduğu görülmektedir (Abakay, Alıncak ve Ay, 2017; Çiftçi, 2012; Güzel, 2016; Tayfur, 2018; Uskun ve Şabablı, 2013).

Araştırma bulgularımıza göre katılımcıların medeni durumu ile Beden Algısı Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bekarların Beden Algısı Ölçeği toplam puan ortalamasının evlilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırma bulgularımızla uyumlu olarak Hamurcu (2014) araştırmasında, benlik algısı ile medeni durum arasında bekarların puan ortalamasının evlilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Benzer şekilde Yılmaz (2020) tarafından yapılan başka bir araştırmada genç yetişkin bireylerde beden algısını incelediği araştırmasında bekarların Beden Algısı Ölçeği toplam puan ortalamasının evlilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Tarakcı (2019) tarafından kadınlarda erken dönem uyumsuz şemalar, beden algısı ve cinsel doyum arasındaki ilişkiyi ortaya koydukları araştırmasında bekar katılımcıların

beden algısı ölçeği toplam puan ortalaması evli katılımcılardan daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadırlar.

Medeni duruma göre katılımcıların Narsistik Kişilik Envanteri toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırma bulgularımızla uyumlu olarak Tok (2021) genç yetişkinlerde narsistik kişilik özelliklerinin sosyal görünüş kaygısı ve yaşam doyumu ile ilişkisinin incelediği araştırmasında medeni durum ile narsistik kişilik envanteri puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını ortaya koymuştur. Benzer şekilde Çoban ve İrmiş (2018) yaptıkları araştırmada medeni durum ile narsistik kişilik envanteri puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını ortaya koymuştur. İkinci (2018) psikopatolojik belirtilerin narsistik özellikler ve başa çıkma tarzları ile ilişkilerinin incelediği ve Uçar (2021) Narsistik kişilik özelliğinin mizah tarzları ve baş etme ile ilişkisini incelediği araştırmasında medeni durum ile kırılma narsisizm ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde ilişkinin olmadığını ortaya koymaktadır. Araştırma bulgularımızdan farklı olarak Okumuş (2020) yaptığı araştırmada medeni durum ile narsistik kişilik envanteri puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık ortaya koymuştur. Bekarların narsistik puan ortalamaları, evlilerin puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Diğer başka araştırmalarda ise evlilerin puan ortalamaları, bekarların puan ortalamasından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (Karakuş, 2016; Hamurcu, 2014).

Araştırma bulgularımıza göre kronik rahatsızlık durumuna göre katılımcıların Beden Algısı Ölçeği Toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Kronik rahatsızlığı bulunanları Beden Algısı Ölçeği Toplam puan ortalamasının kronik rahatsızlığı bulunmayanların puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Beden algısı, bireyin vücudundaki tüm duyuların zihinsel bir resmi olarak tanımlanmaktadır (Gündoğan, 2006). Beden algısı bedensel, biyolojik ve sosyal deneyimlerden elde edilmektedir ve esas olarak fizyolojik bir temele dayanmaktadır. Bu nedenle, vücut bileşenlerinin yapısında, işlevinde veya görünümünde herhangi bir değişiklik beden algısını etkilemektedir (Polat, 2007). Araştırmalar, kronik hastalıklardaki fiziksel kusurların, deformitelerine fiziksel hastalıkların beden algısını etkileyebileceğini göstermektedir (Kelleci, 1998).

Ayrıca Karakuş (2016) kronik hastalığı olan bireylerde beden algısı ve benlik saygısının değerlendirildiği araştırmasında kronik hastalığı olan bireylerin benlik algılarının etkilendiğini ortaya koymaktadır. Benzer şekilde Öngören (2015) sosyolojik açıdan sağlıklı beden imgesini incelediği araştırmasında kronik rahatsızlığı bulunan bireylerin beden algısı puan ortalamalarının kronik rahatsızlığı bulunmayan bireylerin beden algısı puan ortalamasından anlamlı düzeyde düşüş olduğunu ortaya koymaktadır. Ünlü (2015) kronik rahatsızlığı bulunmayan bireylerin beden algısı puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Yaşa göre katılımcıların Beden Algısı Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırma bulgularımızla uyumlu olarak yaş ile beden algısı ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olmadığını ortaya koyan araştırmalar gözlemlenmektedir (Abakay, Alıncak ve Ay; 2017; Davis ve Cowles, 1991; Ergür, 1996; Güzel, 2016; Öngören, 2015; Şen, 2019).

Yaşa göre katılımcıların Narsistik Kişilik Envanteri toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırma bulgularımızla uyumlu olarak yaş ile narsistik kişilik envanteri puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olmadığını ortaya koyan araştırmalar gözlemlenmektedir (Altun, 2015; Atay, 2009; Pamukcu, 2021).

Araştırma bulgularına göre kardeş sayısına göre katılımcıların Beden Algısı Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırma bulgularımızla uyumlu olarak Tufan (1988), Gökçe (2017) ve Taşdan (2020) yaptıkları araştırmalarda, kardeş sayısı ile beden algısı ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır. Benzer şekilde Güney (2018) ergenlerin beden algısı ve sosyal kaygıyı incelediği araştırmasında kardeş sayısı ile beden algısı ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır. Başka benzer bir araştırmada İncekara (2018) kardeş sayısı ile beden algısı arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır.

Araştırma bulgularına göre kardeş sayısına göre Narsistik Kişilik Envanteri toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırma bulgularımızla uyumlu olarak Gönülalan (2019) ortaokul öğrencilerinde öz yeterlilik ve narsisizmi incelediği araştırmasında kardeş sayısı ile narsisizm arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır. Benzer şekilde Torun (2016), saldırganlık

ve narsisizm düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında kardeş sayısı ile narsisizm arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır. Başka bir araştırmada Özdemir (2017), bir grup üniversite öğrencisinde bağlanma stili ile narsisizm arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmasında, kardeş sayısının narsisizm üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını sonucuna varmıştır.

Eğitim durumuna göre katılımcıların Beden Algısı Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırma bulgularımızla uyumlu olarak Güzel (2016) beden algısı ile depresyon arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında eğitim durumu ile beden algısı ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır. Benzer şekilde Akman (2019) fazla kilolu ve obez bireyler ile yaptığı araştırmasında eğitim durumu ile beden algısı ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır. Başka bir araştırmada Karagöz ve Karagün (2015) eğitim durumu ile beden algısı ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır.

Eğitim durumuna göre katılımcıların Narsistik Kişilik Envanteri toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırma bulgularımızla uyumlu olarak Tok (2021) genç yetişkinler ile yaptığı araştırmasında eğitim durumu ile narsistik kişilik özellikleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır. Benzer şekilde Bolat, Ülker ve Demir (2016) kavramsal açıdan narsisizm ve eğitimde narsistik kişiliği inceledikleri araştırmalarında eğitim durumu ile narsistik kişilik özellikleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığını ortaya koymaktadır. Atay (2009) Narsistik kişilik envanterinin Türkçeye uyarlamasını yaptığı araştırmasında benzer sonuçlar elde etmiştir.

Araştırma bulgularına göre kurulan regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Sömürücülük alt boyutunun Beden Algısı Ölçeğinin anlamlı yordayıcısı olduğu ortaya konulmuştur. Narsistik yapılar, genel vücut bölgelerindeki memnuniyeti azaltmaktadır. Kohut (1966) narsist bir kişiliği tanımlamak için empati eksikliği, mizah eksikliği, fiziksel özelliklere takıntı ve diğerlerinden daha üstün olduğuna inanma gibi özellikleri kullanmaktadır. Sonuç olarak beden algısının çok boyutlu bir kavram olduğu vurgulanmaktadır. İnsan vücuduna dair çeşitli düşünce ve algıları içeren bu kavram, hafızamızda oluşan beden

algısının bir resmi olarak da yorumlanabilmektedir (Cohen, 1991; Cash, 2004). Olumsuz beden algısına sahip kişilerin fiziksel özellikleri nedeniyle hayatlarında yeni arkadaşlar edinmekten korktukları, sosyalleşmeye çalışmadıkları, insanların kendilerini görmesini istemedikleri ve zamanlarının çoğunu evde geçirme eğiliminde oldukları bilinmektedir. Ayrıca narsistlerin sosyal medyadaki vücut algılarına duyarlılığını inceleyen bir araştırmaya 18-35 yaş arası 722 sosyal medya kullanıcısı katılmıştır. Narsistlerin daha sık oyun oynadığını, öz çekimlere filtre eklediğini ve daha fazla değişiklikler yaptıklarını ortaya koymuştur. Bu sonuçların narsistlerin, beden algılarına yönelik kaygılı ve değişken tutumlarını desteklediği vurgulanmaktadır (Wang, 2019). Normal narsisizm ile olumlu beden algısı arasında pozitif bir ilişki olduğu ancak patolojik narsisizm ile olumlu beden algısı arasındaki korelasyonun azaldığı gözlemlenmiştir (Davis, Claridge ve Cerullo, 1997).

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu çalışmada yetişkin bireylerde narsistik kişilik özellikleri ile beden algısının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Beden algısı ile narsistik eğilim arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Benzer şekilde Beden algısı ile narsistik kişilik özelliklerinden olan otorite, sömürücülük, kendine yeterlilik ve üstünlük boyutları arasında da negatif yönlü ilişki bulunmuştur. Buna göre kişilerin narsistik eğilim düzeyleri arttıkça beden algısı (vücut bölümlerinden veya işlevinden duyduğu memnuniyet) düzeyleri de artmaktadır.

Cinsiyete göre katılımcıların narsistik kişilik eğilimi düzeyleri değerlendirildiğinde, erkeklerin kadınlardan daha yüksek narsistik kişilik eğilimine sahip olduğu bulunmuştur. Otorite, Sömürücülük, Kendine Yeterlilik ve Üstünlük boyutları açısından da erkeklerin kadınlardan daha yüksek narsistik kişilik eğilimine sahip olduğu bulunmuştur.

Medeni duruma göre katılımcıların narsistik kişilik eğilimi düzeyleri ve beden algısı düzeyleri değerlendirildiğinde, bekarların evlilere göre vücut bölümlerinden veya işlevinden duyduğu memnuniyet düzeyi daha düşük; evlilerin bekarlara göre Sömürücülük ve Kendine Yeterlilik boyutlarında narsistik eğilim düzeyi daha yüksek bulunmuştur.

Aile ile veya ayrı yaşayan katılımcıların beden algısı düzeyleri ve narsistik kişilik eğilimi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Kronik rahatsızlık durumuna göre katılımcıların narsistik kişilik eğilimi düzeyleri ve beden algısı düzeyleri değerlendirildiğinde, kronik rahatsızlığı olmayan kişilerin vücut bölümlerinden veya işlevinden duyduğu memnuniyet düzeyi daha yüksek; kronik rahatsızlığı bulunan kişilerin Üstünlük boyutunda kronik rahatsızlığı olmayan kişilere göre narsistik eğilim düzeyi daha yüksek bulunmuştur.

Yaşa göre katılımcıların narsistik kişilik eğilimi düzeyleri değerlendirildiğinde, Otorite boyutunda 26-35 yaş aralığında olanların narsistik eğilim düzeyi 36-45 aralığında ve 45 üzeri olan kişilerden; 18-25 yaş aralığında olanların ise 46 ve üzeri yaşında olanlardan daha yüksek bulunmuştur. Sömürücülük boyutunda 26-35 yaş

aralığında olanların narsistik eğilim düzeyi 18-25 yaş aralığında olanlardan daha yüksek bulunmuştur. Hak iddia etme boyutunda 18-25 yaş aralığında olanların narsistik eğilim düzeyi 36-45 aralığında ve 45 yaş üzerinde olanlardan daha yüksek bulunmuştur. Üstünlük boyutunda ise 45 yaş üzerinde olanların narsistik eğilim düzeyi 18-25 yaş aralığında olanlardan daha yüksek bulunmuştur.

Kardeş sayısına katılımcıların beden algısı düzeyleri ve narsistik kişilik eğilimi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Eğitim durumuna göre katılımcıların narsistik kişilik eğilimi düzeyleri ve beden algısı düzeyleri değerlendirildiğinde, beden algısı düzeyi anlamlı farklılık göstermezken Üstünlük boyutunda lise eğitim durumunasahip kişilerin narsistik eğilim düzeyi lisans ve lisansüstü eğitim durumuna sahip kişilerden daha yüksek bulunmuştur.

Sömürücülük boyutu katılımcıların beden algısı puanlarını negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkilemiştir.

Çalışmaya ilişkin öneriler:

- Sonraki araştırmalar için önerilecek hususlardan bir tanesi, örneklem sayısının artırılması, sosyodemografik özellikler açısından eşit düzeye yakın bireylerden oluşturulması önerilmektedir.

- Narsistik kişilik bozukluğu tanısı almış kişilerin beden algısının değerlendirilmesi önerilmektedir. Bu değerlendirme yapılırken narsisizm türlerinin (Patolojik narsisizm, normal narsisizm, büyüklenmeci ve kırılğan narsisizm) ayrı ayrı ele alınabilir.

- Narsisizm ve beden algısı ile ilişkili ve aracılık rolü olabilecek değişkenlerin araştırmaya dahil edilerek araştırmanın kapsamının genişletilebilir.

- Narsistik kişilik bozukluğu tanısı almış bireylerde beden algısını nasıl değerlendirdiğine dair yapılacak nitel araştırmaların önemli olacağı öngörülmektedir.

- Toplumsal cinsiyete yönelik kalıp ifadelerin bireylerin beden algıları üzerindeki etkileri düşünüldüğünde toplumun bu konuda bilinçlenmesi çeşitli önleyici ve bilgilendirici çalışmaların yapılmasının etkili olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Abakay, U., Alıncak, F. ve Ay, S. (2017). Üniversite öğrencilerinin beden algısı ve atılganlık düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(9), 12- 18.
- Acar, E. Ö. T. (2010). Kocaeli Üniversitesi beden eğitimi yüksekokulu ve mimarlık mühendislik fakültesi öğrencilerinde beden algısı ve iyilik halinin beden kitle indeksi ve vücut yağı dağılımı ile ilgisi (Tıpta Uzmanlık Tezi). Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Akhtar, S. ve Thompson, J. A. (1982). Overview: Narcissitic personality disorder. *American Journal of Psychiatry*, 139 (1), 12-20.
- Akhtar, S. (1989). Narcissistic personality disorder: Descriptive features and differential diagnosis. *Psychiatric Clinics of North America*, 12(3), 505-29.
- Akman, G. (2019). Fazla kilolu ve obez bireylerde beden algısı, benlik saygısı ve algılanan sosyal desteğin yaşam doyumuyla ilişkisinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Alagül, Ö. (2004). Farklı Spor Branşlarındaki Sporcuların Atılganlık ile Beden Algısı İlişkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir, Türkiye.
- Altun, R. (2015). Üniversite öğrencilerinde dindarlık ve narsisizm ilişkisi (Sinop Örneği) (Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Annis, N. M., Cash, T. F. ve Hrabosky, J. I. (2004). Body image and psychosocial differences among stable average weight, currently overweight, and formerly overweight women. *Body image*, 1(2), 155-167.
- Amerikan Psikiyatri Birliği (2013). *Mental bozuklukların tanısall ve sayımsal el kitabı (DSM-V) (5. Baskı)*. (Çev. ed. E. Köroğlu). Ankara: Hekimler Yayın Birliği. (Orijinal yayın tarihi, 2013).
- Ames, D. R., Rose, P., & Anderson, C. P. (2006). The NPI-16 as a short measure of narcissism. *Journal of research in personality*, 40(4), 440-450.
- Andrew, R., Tiggemann, M. ve Clark, L. (2014). Positive body image and young women's health: Implications for sun protection, cancer screening, weight loss and alcohol consumption behaviours. *Journal of Health Psychology*, 1-12.
- Arslangiray, N. (2013). Üniversite öğrencilerinde beden imajının yordayıcıları olarak bağlanma stilleri ve toplumsal cinsiyet rolleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Aslan, D. (2004). Beden algısı ile ilgili sorunların yaratabileceği beslenme sorunları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 13(9), 326-329.

- Aslan, S. (2021). Narsistik ve mükemmeliyetçi kişilik özelliklerinin egzersiz bağımlılığı ve beden imgesi ile ilişkisinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul.
- Atay, S. (2009). Narsistik kişilik envanteri'nin Türkçe'ye standardizasyonu. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(1), 181-196.
- Aydın, Y. (2015). Alkol ve Madde Bağımlılığında Beden Algısı, Benlik Saygısı Düzeyleri ve Sosyal Fobi Görülme Sıklığı: Karşılaştırmalı Bir Çalışma (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Bacon, L., Stern, J. S., Van Loan, M. D. Ve Keim, N. L. (2005). Size acceptance and intuitive eating improve health for obese, female chronic dieters. Journal of the American Dietetic Association, 105, 929-936.
- Bergman, S. M., Fearington, M. E., Davenport, S. W. ve Bergman, J. Z. (2011). Millennials, narcissism, and social networking: What narcissists do on social networking sites and why. Personality and Individual Differences, 50(5), 706-711.
- Bıyıklı, M. E. (2021). Sosyal medyanın; yeme tutumu, duygusal yeme ve beden algısının üzerine etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Okan Üniversitesi, İstanbul.
- Bolat, Y., Ülker, M. ve Demir, C. G. (2016). Kavramsal açıdan narsisizm ve eğitimde narsistik kişilik. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(46), 482-492.
- Bosson, J. K., Lakey, C. E., Campbell, W. K., Zeigler-Hill, V., Jordan, C. H. ve Kernis, M. H. (2008). Untangling the links between narcissism and self-esteem: A theoretical and empirical review. Social and Personality Psychology Compass, 2, 1415-1439.
- Botta, R. A. (1999). Television images and adolescent girls' body image disturbance. Journal of Communication, 49(2), 22-41.
- Bradlee, P. M. ve Emmons, R. A. (1992). Locating narcissism within the interpersonal circumplex and the five-factor model. Personality and Individual Differences, 13 (7), 821-830.
- Bromberg, P. M. (1986). The mirror and the mask: On narcissism and psychoanalytic Growth. In A. P. Morrison (Ed.), Essential papers on narcissism (pp. 438-466). New York: New York University Press.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri (4. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Canpolat, B. I., Örsel, S., Akdemir, A. ve Özbay, M. H. (2003). Ergenlerin kendilik algısında beden imajının ve beden kitle indeksinin rolü. 3 P/ Psikiyatri Psikoloji Psikiyatri Dergisi, 11(2), 143-154.

- Carrotte, E. ve Anderson, J. (2019). Risk factor or protective feature? The roles of grandiose and hypersensitive narcissism in explaining the relationship between self objectification and body image Concerns. *Sex Roles*, 80, 458-468.
- Cash, T. F. (1994). Body-image attitudes: Evaluation, investment, and affect. *Perceptual and Motor Skills*, 78, 1168-1170.
- Cash, T. F. ve Deagle, E. A. (1997). The Nature and Extent of Body- Image Disturbances in Anorexia Nervosa and Bulimia Nervosa: A Meta Analysis, *Internatioanal Journal of Eating Disorders*, 22, 107- 125.
- Cengiz, Y. (2011). Obez ergenlerde beden algısı, benlik saygısı ve ruhsal durum değerlendirilmesi (Tıpta Uzmanlık Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Cohen, A. (1991). Body image in the person with a stoma. *J Enterostomal Ther*, 18(2), 68-71.
- Connell, R. (2017). *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Cooper, Z., Fairburn, C. ve Hawker, D. M. (2007). Obezitenin bilişsel davranışçı tedavisi. (Çev. Ç. Metin ve S. Fırat). İstanbul: Yerküre.
- Cooper Cutting, J. (April, 2010). SPSS: Descriptive Statistics. <http://psychology.illinoisstate.edu/jccutti>
- Çiftçi, F.S.: (2012), Üniversite öğrencilerinin beden algısı ve yeme tutumları arasındaki ilişki (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demiral Üniversitesi, Isparta.
- Çoban, H. ve İrmiş, A. (2018). Yöneticilerde narsisizm üzerine bir araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 14(1), 123-145.
- Davis, C. ve Cowles, M. (1991). Body image and exercise: a study of relationships and comparisons between physically active men and women. *Sex Roles*, 25(1-2), 33-44.
- Davis, C., Claridge, G. ve Brewer, H. (1996). The two faces of narcissism: personality dynamics of body esteem. *Journal of Social and Cliniral Psvchology*, 15 (2), 153-166.
- Davis, C., Claridge, G., ve Cerullo, D. (1997). Personality factors and weight preoccupation: A continuum approach to the association between eating disorders and personality disorders. *Journal of Psychiatric Research*, 31, 467-480.
- Doğaner, İ. (1996). Narsistik kişilik bozukluğu: Tarihçe, tanı ve ayırıcı tanı. *Ege Psikiyatri Sürekli Yayınları*, 1(3), 341-352.
- Değirmenci, T. (2006). Obez erişkinlerde benlik saygısı, yaşam kalitesi, yeme tutumu, depresyon ve anksiyete (Tıpta Uzmanlık Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

- Demir, B. D. (2006). Liseye devam eden kız öğrencilerin beslenme alışkanlıkları ve beden algısını etkileyen etmenler (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Dickinson, K. A. ve Pincus, A. L. (2003). Interpersonal analysis of grandiose and vulnerable narcissism. *Journal of Personality Disorder*, 17(3), 188-207.
- Eagly, A. H. ve Wood, W. (1999). The origins of sex differences in human behavior: Evolved dispositions versus social roles. *American Psychologist*, 54(6), 408-423.
- Eğrilmez, A. (1996). Freud ve narsisizm. *Ege Psikiyatri Sürekli Yayınları*, 1(3), 353-360.
- Ekinci, E. A. (2018). Psikopatolojik belirtilerin narsisistik özellikler ve başa çıkma tarzları ile ilişkilerinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Ellis, H. (1939). *Studies in the Psychology of Sex (Vol. VI). Sex in Relation to Society*, Public Domain.
- Emmons, R. A. (1987). Narcissism: Theory and measurement. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(1), 11-17.
- Er, Y. (2015). Aerobik antrenmanların beden algısı üzerine etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Ergür, E. (1996). Üniversite öğrencilerinde beden-benlik algısı ile ruh sağlığı arasındaki ilişki (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Erkal, S. ve Pek, E. (1993). Beden imajında değişimler ve hemşirenin rolü. *Hemşirelik Bülteni*, 7(30), 61-71.
- Eşiyok Sönmez, E. ve Özgen, Ö. (2017). Medya kullanımı ve beden imajı: Türkiye ve İngiltere örneği. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 27, 78-95.
- Fisher, S. ve Cleveland, S. E. (1968). *Body image and personality*. New York, NY: Dover Publications.
- Foster, J. D. (2007). The narcissistic self: Background, an extended agency model, and ongoing controversies. In C. Sedikides ve S. Spencer (Ed.), *Frontiers in social psychology: The self* (pp. 1-43). Philadelphia: Psychology Press.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., ve Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education*. New York, McGraw-Hill.
- Fredrickson, B. L. ve Roberts, T. A. (1997). Objectification theory: Toward understanding women's lived experiences and mental health risks. *Psychology of women quarterly*, 21(2), 173-206.

- Freud, S. (2012). Narsisizm Üzerine ve Scherber Vakası. (Çev. B. Büyükkal ve S. M. Turan). İstanbul: Metis Yayınları. (Orijinal yayın tarihi, 1914).
- Fromm, E. (1994). Sevginin ve şiddetin kaynağı (6. Basım). (Çev. Y. Salman ve N. İçeren) İstanbul: Payel Yayınevi.
- Gabbard, G. (1989). Two subtypes of narcissistic personality disorder. Bulletin of the Menninger Clinic, 53, 527-532.
- Geçtan, E. (2010). Psikodinamik psikiyatri ve normal dışı davranışlar. İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Gordon, K. H. ve Dombeck, J. J. (2010). The associations between two facets of narcissism and eating disorder symptoms. Eating behaviors, 11(4), 288-292.
- Gökçe, G. (2017). Lise öğrencilerinde benlik saygısı ve beden algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Gönülalan, G. D. (2019). Ortaokul öğrencilerinde öz yeterlik ve narsisizm (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Grenyer, B. F. S. (2013). Historical overview of pathological narcissism. In J. S. Ogdorniczuk (Ed.), Understanding and treating pathological narcissism. Washington, DC: American Psychological Association, p.15-26.
- Grijalva, E., Newman, D. A., Tay, L., Donnellan, B., M., Harms, P. D., Robins, R. W. ve Yan, T. (2015). Gender differences in narcissism: a meta-analytic review. Psychological Bulletin, 141(2), 261-310.
- Grogan, S. (2010). Promoting positive body image in males and females: Contemporary issues and future directions. Sex Roles, 63(9), 757-765.
- Gündoğan, F. (2006). Sirozlu hastaların beden imajı ve benlik saygılarının değerlendirilmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Güney, C. (2018). 15-18 yaş arası ergenlerde beden imgesi ile sosyal anksiyete arasındaki ilişkide kişilik özelliklerinin aracı etkisinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Gürsoy, D. (2003). Adölesan dönem skolyoz olgularında ameliyat öncesi ve ameliyat sonrası dönemde beden algısı ve benlik saygılarının karşılaştırılması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Güzel, K. (2016). Üniversite öğrencilerinin beden algısının depresyon ile ilişkisi: Mizacın rolü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.

- Hacıoğlu, M. (2017). Üniserte öğrencilerinin beden imgesi hoşnutluğu ve iletişim becerilerinin incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2(2), 1-16.
- Hamedoğlu, M. A. (2009). Örgütsel narsisizm düzeyine ilişkin yönetici ve öğretmen algıları. (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Hamurcu, P. (2014). Obez bireylerde benlik saygısı ve beden algısının değerlendirilmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Bilim Üniversitesi, İstanbul.
- Hamurcu, P., Öner, C., Telatar, B. ve Yeşildağ, Ş. (2015). The impact of obesity on self esteem and body image. Turkish Journal of Family Practice, 19(3), 122-128.
- Harter, S. (1998). The development of self-representations. In. W. Damon ve N. Eisenberg (Ed.), Handbook of child psychology, Social, emotional, and personality development. New York: Wiley.
- Holmqvist, K. ve Frisén, A. (2012). "I Bet they aren't that perfect in reality": Appearance ideals viewed from the perspective of adolescents with a positive body image. Body Image, 9(3), 388-39.
- Horney, K. (1939). New ways in psychoanalysis. New York: Horton.
- Hovardaoğlu, S. (1993). Vücut algısı ölçeği, psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji 3P, 1(Ek 2), 26-27.
- İncekara, T. (2018). Üniserte öğrencilerinde vücut algısı ile yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Jackson, L., Ervin, K. ve Hodge, C. (1992). Narcissism and body image. Journal of Research in Personality, 26, 357-370.
- Jonason, P. K., Lyons, M., Bethell, E. J., ve Ross, R. (2013). Different routes to limited empathy in the sexes: Examining the links between the dark triad and empathy. Personality and Individual Differences, 54, 572-576.
- Kalafat, T. ve Kıncal, R. (2008). Üniserte öğrencilerinin beden memnuniyeti düzeyleri ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 23, 41-47.
- Karaaziz, M. ve Erdem Atak, İ. (2013). Narsisizm ve narsisizmle ilgili araştırmalar üzerine bir gözden geçirme. Nesne Dergisi, 1(2), 44-59.
- Karagöz, N. ve Karagün, E. (2015). Profesyonel sporcuların beden imajı üzerine betimsel bir çalışma. Sport Sciences, 10(4), 34-43.
- Karakuş, G. (2016). Kronik hastalığı olan bireylerde beden algısı ve benlik saygısının değerlendirilmesi (Tıpta Uzmanlık Tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.

- Karasar, N. (2011). Bilimsel araştırma yöntemi (11. baskı) Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kaya, L. ve Kalkan, M. (2019). Üniversite öğrencilerinde narsisistik eğilimler, bağlanma stilleri ve sosyal medya kullanımı. *J Higher Edu Sci.*, (2), 243-249.
- Kelleci, M. (1998). Bedensel hastalıkla birlikte depresyonu olan hastalara hemşirelerin yaklaşımlarının incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Kernberg, O. F. (1970). Factors in the psychoanalytic treatment of narcissistic personalities. *Journal of the American psychoanalytic Association*, 18(1), 51-85.
- Kernberg, O. F. (1975). *Borderline conditions and pathological narcissism*. New York: Jason Aronson.
- Kernis, M. H., Grannemann, B. D. ve Barclay, L. C. (1989). Stability and level of self-esteem as predictors of anger arousal and hostility. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56(6), 1013.
- Kernis, M. H., Cornell, D. P., Sun, C. R., Berry, A. ve Harlow, T. (1993). There's more to self-esteem than whether it is high or low: The importance of stability of self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 65(6), 1190-1204.
- Kernis, M. H. ve Sun, C. R. (1994). Narcissism and reactions to interpersonal feedback. *Journal of Research in Personality*, 28(1), 4-13.
- Kingston, P. (2005). Differentiating the two types of narcissism through the disposition to shame and guilt-proneness. *Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering*, 66 (1-B), 558.
- Klein, M. (1935). A contribution to the psychogenesis of manic-depressive states. *Int J Psychoanal*, 16, 145-74.
- Klein, M. (1940). Mourning and its relation to manic-depressive states. *Int J Psychoanal*, 21, 125-53.
- Kohut, H. (1966). Forms and transformations of narcissism. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 14, 243-272.
- Kohut, H. (1977). *Restoration of the self*. New York: International University Press.
- Kör, C. S. (2019). Üniversite eğitimi gören kız öğrencilerde yeme tutumlarının, beden algısı ve narsistik kişilik özelliği ile ilişkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Köroğlu, E. ve Bayraktar, S. (2007). *Kişilik bozuklukları*. Ankara: HYB Yayınları.
- Kundakçı, A. H. (2005). Üniversite öğrencilerinin yeme tutumları, benlik algısı, vücut algısı ve stres belirtileri açısından karşılaştırılması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Levine, M. P., Smolak, L. ve Hayeden, H. (2001). The relation of sociocultural factors to eating attitudes and behaviors among middle school girls. *Int J Eat Disord*, 29(2), 216-23.
- Levy, K. N., Reynoso, J. S., Wasserman, R. H. ve Clarkin, J. F. (2007). Narcissistic personality disorder. In W. O'Donohue, K. A. Fowler ve S. O. Lilienfeld (Eds.), *Personality disorders: Toward the DSM-V* (p. 233–277). Sage Publications, Inc.
- Levy, K. N., Ellison, W. D. ve Reynoso, J. S. (2011). A historical review of narcissism and narcissistic personality. In W. K. Campbell ve J. D. Miller (Ed.), *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical approaches, empirical findings, and treatments* (pp. 3-13). Hoboken: John Wiley & Sons Inc.
- Mahler, M. (1968). *On human sybiosis and the vicissitudes of individuation*. New York: International University Press.
- Mahler, M., Pine, F. ve Bergman, A. (1975). *The psychological birth of the human infant*. New York: Basic Books.
- Masterson, J. F. (1981). *The narcissistic and borderline disorders*. New York: Brunner.
- Masterson, J. F. (2000). *The personality disorders: A new look at the developmental self and object relations approach: Theory, diagnosis, treatment*. New York: Zeig Tucker & Theisen Publishers.
- McCann, J. T. ve Biaggio, M. K. (1989). Narcissistic personality features and self-reported anger. *Psychological Reports*, 64(1), 55-58.
- Miller, J. D. ve Campbell, K. W. (2008). Comparing clinical and social-personality conceptualizations of narcissism. *Journal of Personality*, 76(3), 449-476.
- Millon, T. (1981). *Disorders of personality*. New York: Wiley.
- Millon, T. (1998). DSM narcissistic personality disorder: Historical reflections and future directions. In E. F. Ronningstam (Ed.), *Disorders of narcissism: Diagnostic, clinical, and empirical implications* (p. 75–101). American Psychiatric Association.
- Morf, C. C. ve Rhodewalt, F. (2001). Unraveling the paradoxes of narcissism: A dynamic self-regulatory processing model. *Psychological inquiry*, 12(4), 177-196.
- Morrison, T. G, Kalin, R. ve Morrison, M. A. (2004). Body image evaluation and body image investment among adolescents: a test of sociocultural and social comparison theories. *Adolescence*, 39(155), 571-587.
- Oğuz, G. Y. (2005). Bir güzellik miti olarak incelik ve kadınlarla ilgili beden imgesinin televizyonda sunumu. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 4(1), 31-37.

- Oktan, V. ve Şahin, M. (2010). Kız ergenlerde beden imajı ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 543-556.
- Okumuş, E. (2020). Genç yetişkinlerde narsisizm ve dindarlık ilişkisi Kayseri: Kocasinan ilçesi örneği (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Öngören, B. (2015). Sosyolojik açıdan sağlıklı beden imgesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(34), 25-45.
- Özaltın, G. (2003). Beden Algısı Değişimine Yaklaşımlar. *Florence Nigthingale Hemşirelik Dergisi*, 8(51) 4-14.
- Özbolat, A. (2011). Postmodern dönemde bedenın tüketim temelinde yeniden inşası. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(38), 317-334.
- Özcan, H., Subaşı, B., Budak, B., Çelik, M., Gürel, Ş. C. ve Yıldız, M. (2013). Ergenlik ve genç yetişkinlik dönemindeki kadınlarda benlik saygısı, sosyal görünüş kaygısı, depresyon ve anksiyete ilişkisi. *Journal of Mood Disorders*, 3(3), 107-13.
- Özçetin, A., Maraş, A., Ataoğlu, A. ve İçmeli, C. (2008). Deprem sonucu gelişen travma sonrası stres bozukluğu ile kişilik bozuklukları arasında ilişki. *Düzce Tıp Fakültesi Dergisi*, 2, 8-18.
- Özdemir, H. E. (2017). Bir grup üniversite öğrencisinde bağlanma stilleri ile narsisizm arasındaki ilişki: Reddedilme duyarlılığının aracı rolü (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Özmen, E. (2011). Kendini Tanıma Rehberi. İzmir: Psikoloji Psikiyatri Yayınları.
- Pamukcı, V. (2021). Erişkinlerde büyüklenmeci ve kırılğan narsisizmin depresyon eğilimi düzeyi ile ilişkisinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Pincus, A. L., Ansell, E. B., Pimentel, C. A., Cain, N. M., Wright, A. G., ve Levy, K. N. (2009). Initial construction and validation of the pathological narcissism inventory. *Psychological Assessment*, 21(3), 365-379.
- Pincus, A. L. ve Lukowitsky, M. R. (2010). Pathological narcissism and narcissistic personality disorder. *Annu. Rev. Clin. Psychol*, 6, 421-446.
- Polat, A. (2007). Düzce ilindeki hemodiyaliz hastalarının beden imajı ve benlik saygısı düzeylerinin belirlenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Düzce.
- Post, R. E., Mainous, A. G., Gregorie, S. H., Knoll, M. E., Diaz, V. A. ve Saxena, S. K. (2011). The influence of physician acknowledgment of patients' weight status on patient perceptions of overweight and obesity in the United States. *Arch Intern Med*, 171(4), 316-21.

- Rank, O. (1911). A contribution to narcissism. *Jahrbuch fur Psychoanalytische und Psychopathologische Forschungen*, 3, 401–426.
- Raskin, R. N. ve Hall, C. S. (1979). A narcissistic personality inventory. *Psychological reports*, 45(2), 590-598.
- Raskin, R. ve Howard, T. (1988). A principal-components analysis of the narcissistic personality inventory and further evidence of its construct validity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(5), 890–902. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.54.5.890>.
- Raskin, R. ve Terry, H. (1988). A principal-components analysis of the narcissistic personality inventory and further evidence of its construct validity. *Journal of personality and social psychology*, 54(5), 890.
- Reich, W. (1949). *Character analysis* (3rd ed.). New York: Farrar, Straus, & Giroux.
- Rodoplu, G. (1992). Mastektomi ve histerektomi ameliyatı sonrası beden algısı bütünlüğü bozulmuş hastaların beden imajları konusunda hissettiklerinin incelenmesinde hemşirenin rolü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Ronningstam, E. (2010). Narcissistic personality disorder: A current review. *Curr Psychiatry Rep*, 75, 12-68.
- Rozenblatt, S. (2002). In defence of self: The relationship of self-esteem and narcissism to aggressive behavior (Doktora Tezi). ProQuest Dissertations and Theses veri tabanından erişildi. (UMI No. 3049635).
- Sarwer, D.B., Wadden, T.A. ve Foster, G.D. (1998). Assesment of body image dissatisfaction of obese women: Specificity, severity, and clinical significance. *Journal Consulting and Clinical Psychology*, 66, 651-654.
- Sayar, K. (2003). Benlik; o yakın soru, o uzak ülke. *Bilge Adam*, 1, 11-17.
- Sayar, K. (2012). *Terapi*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Schmidt, A. (2018). Comparison of Kernberg's and Kohut's theory of narcissistic personality disorder. *Turkish Journal of Psychiatry*, 30, 1-5.
- Secord, P. F., & Jourard, S. M. (1953). The appraisal of body-cathexis: body-cathexis and the self. *Journal of consulting psychology*, 17(5), 343.
- Segal, H. (2018). *Introduction to the work of Melanie Klein*. New York: Routledge.
- Selfhout, M. H.W., Branje, S. J. T., Delsing, M., Bogt, T. F. M. ve Meeus, W. H. J. (2009). Different Types of Internet Use, Depression and Social Social Anxiety: The Role of Perceived Frinedship Quality. *Journal of Adolescence*, 32, 819-833.

- Seward, S. K. (2007). Are narcissists bad for relationships or are relationships bad for narcissists? The effect of narcissism on close relationships. Department of Psychology St. Francis Xavier University Narcissism and Relationships, Canada.
- Silverstein, B., Perdue, L., Peterson, B. ve Kelly, E. (1986). The role of the mass media in promoting a thin standard of bodily attractiveness for women. *Sex Roles*, 14 (9), 519-532.
- Smolak, L. (2002). Body image development in children. In. T.F. Cash ve T. Prozinsky (Ed.). *A handbook of theory, research and clinical practice* (pp.65-73). New York: Guilford Press.
- Souto, C.M.R.M. ve Garcia, T. R. (2002). Construction and validation of a body image rating scale: a preliminary study. *International Journal of Nursing Knowledge*, 13(4), 117-126.
- Striegel-Moore, R.H. ve Franko, D.L. (2002). Body image issues among girls and women. In T. F. Cash ve T. Prozinsky (Ed.). *A handbook of theory, research and clinical practice* (pp. 183-191). New York: Guilford Press.
- Swami, V., Cass, L., Waseema, M. ve Furhamc, A. (2015). What is the relationship between facets of narcissism and women's body image? *Personality and Individual Differences*, 87, 185–189.
- Şen, A. K. (2019). Genç yetişkinlik dönemindeki bireylerin beş faktörlü kişilik özellikleri ile beden algısı ve yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi. İstanbul.
- Şenyürek, E. (2018). Erinlik ve Beden İmajı. *International Journal of Social Inquiry*, 11(1), 277-296.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.), Boston: Allyn and Bacon.
- Tarakcı, K. (2019). Kadınlarda erken dönem uyumsuz şemalar, beden algısı ve cinsel doyum arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Taşdan, T. (2020). Ergenlerde özgüven düzeyi beden algısı ve yalnızlık arasındaki ilişki (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.
- Tayfur, S. (2018). Üniversite öğrencilerinde beden algısı, yeme tutumu ve depresyon düzeyinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Tazegül, Ü. (2017). Elit düzeydeki erkek sporcuların narsisizm düzeyleri ve beden algıları arasındaki ilişkinin araştırılması (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Tezcan, B. (2009). Obez bireylerde benlik saygısı, beden algısı ve travmatik geçmiş yaşantılar (Tıpta Uzmanlık Tezi). T.C. Sağlık Bakanlığı Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul.
- Tiggemann, M. (2011). Sociocultural perspectives on human appearance and body image. In T. F. Cash ve L. Smolak (Eds.), *Body image: A handbook of science, practice, and prevention* (pp. 12–19). The Guilford Press.
- Tok, M. (2021). Genç yetişkinlerde narsisistik kişilik özelliklerinin sosyal görünüş kaygısı ve yaşam doyumu ile ilişkisinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gedik Üniversitesi, İstanbul.
- Torun, Z. (2016). Ortaokul öğrencilerinde saldırganlık ve narsisizm düzeyleri arasındaki ilişki (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.
- Tufan, B. (1988). Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Öğrencilerinin Benlik Saygısı Üzerinde Bir İnceleme (Yayımlanmamış Doçentlik Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Türk Dil Kurumu. (2020). Narsisizmin Tanımı. Narsisizm. Erişim Adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Twenge, J. M. ve Campbell, W. K. (2010). Asrın vebası: Narsisizm illeti (Çev. Ö. Korkmaz). İstanbul: Kaknüs.
- Uçar, S. (2021). Narsisistik kişilik özelliğinin mizah tarzları ve baş etme ile ilişkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kent Üniversitesi, İstanbul.
- Uğurlu, N. ve Akın, H. (2008). Muğla Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin beden benlik algısı ve psikolojik sıkıntı belirtileri ile ilişkisi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 11(4), 38-47.
- Uskun, E. ve Şabaplı, A. (2013). Lise öğrencilerinin beden algıları ile yeme tutumları arasındaki ilişki. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 12(5), 519-528.
- Ünlü, Ş. (2015). Yetişkin kadınlarda şişmanlığın benlik saygısı ve beden algısı ile ilişkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Yararbaş, M. (2013). Orta yaş kadınlarda 8 hafta uygulanan pilates egzersizlerinin antropometrik özelliklerine ve beden algısına etkilerinin araştırılması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Yersel, Z. (2019). Çocuk ve ergenlerde anne baba tutumu ve bağlanma durumunun algıladıkları benlik saygısı ve çocukluk çağı narsisizmi ile ilişkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi, İstanbul.

- Yılmaz, Ş. (2009). Plastik ve rekonstrüktif cerrahi hastalarında preop ve postop dönemde beden imajı ve benlik saygısının değerlendirilmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Yılmaz, D. E. (2020). Sosyal medya kullanan genç yetişkin bireylerde beden algısı ve sosyal görünüş kaygısının incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.
- Wälder, R. (1925). The psychoses: Their mechanisms and accessibility to influence. *International Journal of Psycho-Analysis*, 6, 259-281.
- Wang, D. (2019). A study of the relationship between narcissism, extraversion, body-esteem, social comparison orientation and selfie-editing behavior on social networking sites. *Personality and Individual Differences*, 146, 127-129.
- Watson, P. J., Grisham, S. O., Trotter, M. V. ve Biderman, M. D. (1984). Narcissism and empathy: Validity evidence for the Narcissistic Personality Inventory. *Journal of Personality*, 48, 301-305.
- Watson, P. J., Morris, R. J. ve Miller, L. (1998). Narcissism and the self as continuum: Correlations with assertiveness and hypercompetitiveness. *Imagination, Cognition and Personality*, 17(3), 249-259.
- Williamson, D. A., Stewart, T. M., White, M. A. ve York-Crowe, E. (2011). An information processing perspective on body image. In F. Cash ve L. Smolak (Eds.), *Body image: A handbook of science, practice, and prevention* (pp. 47-54). New York, NY: Guilford Press.
- Wink, P. (1991). Two faces of narcissism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 6(4), 590-59.
- Winnicott, D. W. (1965). *The maturational process and the facilitating environment*. New York: International Universities Press.
- World Health Organization (1992). *The ICD-10 classification of mental and behavioural disorders: clinical descriptions and diagnostic guidelines*. Geneva: World Health Organization.

EKLER

EK-A: Kişisel Bilgi Formu

Değerli Katılımcı,

Bu çalışma, yetişkinlerde narsistik kişilik özellikleri ile beden algısı üzerindeki ilişkiyi araştırmak için yapılmakta olup İstanbul Gelişim Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisi Tuğçe Kaya tarafından bitirme tezi kapsamında kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Araştırma kapsamında vereceğiniz yanıtlar, birey olarak tek tek değil bir grup olarak değerlendirilecektir. **Yanıtlarınız kesinlikle gizli tutulacak ve araştırma dışında hiçbir yerde kullanılmayacaktır.** Sizin vereceğiniz doğru, açık ve samimi yanıtlar, araştırma sonuçlarının güvenilirliği açısından son derece önemlidir. Lütfen çeşitli ifadelerle ilgili olarak görüşlerinizi açıkça belirtiniz. Sabrınız ve katkılarınız için teşekkür eder, başarılar dileriz.

1. Cinsiyet: Kadın: Erkek:

2. Yaş:

3. Eğitim Durumunuz: İlköğretim mezunu:

Lise mezunu:

Üniversite mezunu:

4. Medeni Durumunuz:

Evli: Bekar:

5. Aileyle birlikte yaşama durumunuz:

Birlikte: Ayrı:

6. Kronik bir rahatsızlığınız var mı?

Evvet: Hayır:

Evet ise

EK-B: Beden Algısı Ölçeği

Aşağıda çeşitli vücut özellikleri ve beğenip beğenmeme ifadeleri bulunmaktadır. Yapmanız gereken; bir vücut özelliğiniz hakkındaki duygularınızı bu ifadelere göre değerlendirmektir. Herhangi bir vücut özelliğinizi genel olarak beğenip beğenmediğinize göre duygularınızı değerlendiriniz.

	1= Çok beğeniyorum	2= Oldukça beğeniyorum	3= Kararsızım	4= Pek beğenmiyorum	5= Hiç beğenmiyorum
1. Saçlarım					
2. Yüzümün rengi					
3. İştahım					
4. Ellerim					
5. Vücutumdaki kıl dağılımı					
6. Burnum					
7. Fiziksel gücüm					
8. İdrar-dışkı düzenim					
9. Kas kuvvetim					
10. Belim					
11. Enerji düzeyim					
12. Sırtım					
13. Kulaklarım					
14. Yaşım					
15. Çenem					
16. Vücut yapım					
17. Profilim					
18. Boyum					
19. Duyularımın keskinliği					
20. Ağrıya dayanıklılığım					
21. Omuzlarımın genişliği					
22. Kollarım					
23. Göğüslerim					

24. Gözlerimin rengi					
25. Sindirim sistemim					
26. Kalçalarım					
27. Hastalığa direncim					
28. Bacaklarım					
29. Dişlerimin şekli					
30. Cinsel gücüm					
31. Ayaklarım					
32. Uyku düzenim					
33. Sesim					
34. Sağlığım					
35. Cinsel faaliyetlerim					
36. Dizlerim					
37. Vücudumun duruş şekli					
38. Yüzümün şekli					
39. Kilom					
40. Cinsel organlarım					

EK-C: Narsistik Kişilik Envanteri

Yönerge:Aşağıdaki her bir tutum çifti içinden, lütfen size en uygun olanı belirtiniz.

1	İnsanlar bana iltifat ettiklerinde bazen utanırım.
	İyi biri olduğumu biliyorum, çünkü herkes böyle söyler.
2	Kalabalık içinde herkesten biri olmayı tercih ederim.
	İlgi merkezi olmayı severim.
3	Pek çok insandan ne daha iyi ne de daha kötüyüm.
	Özel biri olduğumu düşünüyorum.
4	İnsanlar üzerinde otorite kurmaktan hoşlanırım.
	Emirlere uymaktan rahatsız olmam.
5	İnsanları kolayca manipüle ederim.
	İnsanları manipüle ettiğimi fark ettiğimde rahatsız olurum.
6	Layık olduğum saygıyı elde etme konusunda ısrarcıyım.
	Hak ettiğim saygıyı genellikle görürüm.
7	Gösterişten kaçırım.
	Genellikle fırsatını bulduğumda şov yaparım.
8*	Her zaman ne yaptığımı bilirim.
	Bazen yaptığım şeyden emin değilimdir.
9	Bazen iyi hikaye anlatırım.
	Herkes hikayelerimi dinlemekten hoşlanır.
10	İnsanlardan çok şey beklerim.
	Başkaları için bir şeyler yapmaktan hoşlanırım.
11	İlgi merkezi olmaktan hoşlanırım.
	İlgi merkezi olmak beni rahatsız eder.
12	Otorite olmanın benim için pek bir anlamı yoktur.
	İnsanlar daima otoritemi kabul ediyor görünürler.
13	Önemli bir insan olacağım.
	Başarılı olmayı umuyorum.
14	İnsanlar söylediklerimin bazılarına inanır.
	İnsanları istediğim her şeye inandırabilirim.
15	Kendi kendime yeterim.
	Başkalarından öğrenebileceğim çok şey var.
16	Herkes gibi biriyim.
	Sıra dışı biriyim.

EK-D: Etik Kurul İzni

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
Etik Kurul Başkanlığı

ETİK KURUL KARAR ÖRNEĞİ

TOPLANTI TARİHİ: 25.02.2021
TOPLANTI SAYISI: 2021-06

KARAR NO: 2021-06-38: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı 190624248 numaralı Tuğçe KAYA' nın 'Yetişkin Kişilerde Narsistik Kişilik Özellikleri ile Beden Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi' konulu çalışması hakkında yapacağı anket sorularının, etik kurallara uygun olup olmadığını tespit etmek üzere, İGÜ Etik Kurulumuzun 13.01.2021 tarih ve 2020-32 sayılı toplantısında, İGÜ Etik Kurul Yönergesinin 12(1) maddesine göre değerlendirme yapmak üzere görevlendirilen öğretim elemanlarının raporları incelenmiş olup, ilgili çalışmada yer alan bilimsel araştırmanın etik kurallara uygun olduğuna oy çokluğu ile karar verildi.

